

Migratie in cijfers en in rechten

2023 | Katern uit het jaarverslag

Economische migratie, vrij verkeer en studenten

Inleiding

In deze katern blikt Myria terug op wat er in 2022 en begin 2023 bewoog op het vlak van economische migratie, detacheringen (vrij verkeer van diensten) en studenten.

Er werden verschillende wijzigingen doorgevoerd in het beleid rond de gecombineerde vergunning. Het is een materie die in beweging blijft, want in 2022 stelde de Europese Commissie eveneens een hernieuwing van deze richtlijn voor (zie focus). Het blijft daarbij belangrijk om alle talenten te benutten en ook uit te kijken naar nieuwe talenten uit het buitenland. Samen met Oostenrijk en Nederland behoort de Belgische arbeidsmarkt namelijk tot de krapste van Europa, hoewel er aanzienlijke regionale verschillen bestaan.¹

Toch vinden alsmear meer arbeidsmigranten de weg naar de Belgische arbeidsmarkt. Als de cijfers rond de gecombineerde vergunningen tegen het licht worden gehouden, valt het op dat die enkele jaren terug in het merendeel van de gevallen werden toegekend aan hooggeschoolde werknemers. Sinds kort dienen gecombineerde vergunningen steeds vaker voor arbeidskrachten die middengeschoolde knelpuntberoepen invullen alsook voor werknemers die onderworpen worden aan het arbeidsmarktonderzoek. Met andere woorden, in 2022 stijgt het aandeel van laag- tot middengeschoolde profielen binnen het stelsel van de gecombineerde vergunning gevoelig. Over het algemeen bleek uit de Borealis-zaak evenwel dat het noodzakelijk is om waakzaam te blijven voor misbruik en mogelijke fraude bij arbeidsvisa.

Het is duidelijk dat de vele mensen die in België tijdelijke bescherming kregen een aanzienlijke impact hebben gehad op de Belgische arbeidsmarkt. Artikel 12 van de richtlijn tijdelijke bescherming² schrijft een directe toegang tot de nationale arbeidsmarkt voor en in België werd er voorts

beslist om mensen met tijdelijke bescherming vrij te stellen van de verplichting om een beroepskaart aan te vragen.³

De oorlog in Oekraïne laat zich ook op andere manieren voelen op de Belgische arbeidsmarkt. Zo bleek het belang van de Oekraïense seizoenarbeiders in de Vlaamse land- en tuinbouw gestaag verder te groeien in 2022. Gelet op de specifieke oorlogscontext betreft dat een hoofdzakelijk vrouwelijk gedreven beweging, in tegenstelling tot voorgaande jaren.

Myria gaat in deze katern in op de richtlijn over de gecombineerde vergunning, met de door de Europese Commissie voorgestelde herziening. Die zou onder meer toelaten dat werknemers gemakkelijker van werkgever kunnen veranderen. Daarnaast buigt Myria zich over de aanvraagprocedure voor een gecombineerde vergunning, die weinig transparant is voor de arbeidsmigrant in België. Tot slot bespreekt Myria het ingevoerde zoekjaar voor studenten, en de problemen die zich stelden bij de statuutswijziging naar arbeidsmigrant.

Gecombineerde vergunning: aanvraag vanuit lang verblijf

De wetgeving in verband met de aanvraag van gecombineerde vergunningen in België werd in 2022 aangepast.⁴ Het is opnieuw mogelijk om een aanvraag in te dienen vanuit een lang verblijf. Die wetswijziging komt tegemoet aan wat de DVZ al in de praktijk deed. De aanvragen blijven wel onderhevig aan de regionale wetgeving⁵, waardoor het in sommige gevallen toch niet mogelijk zal zijn om deze statuutswijziging te doen.

¹ Zie Eurostat (2023), Statistieken in verband met 'job vacancy', geraadpleegd op <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TPS00172/default/table?lang=en>.

² Richtlijn 2001/55/EG

³ Dat sinds 20 augustus 2022, op basis van artikel 1, 15° van het Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 3 februari 2003 tot vrijstelling van bepaalde categorieën van vreemdelingen van de verplichting houder te zijn van een beroepskaart voor de uitoefening van een zelfstandige beroepsactiviteit.

⁴ Wet van 29 november 2022 tot wijziging van de wet van 15 december 1980, BS 20 december 2022.

⁵ Bv. de vrijstelling van arbeidsmarktonderzoek dient te gelden.

Dit is een positieve evolutie die ervoor zorgt dat personen die van statuut willen veranderen en daarvoor in aanmerking komen niet meer terug moeten reizen naar hun herkomstland om de aanvraag in te dienen, bijvoorbeeld in het geval van iemand met een gezinsherenigingsstatuut die een onafhankelijk statuut wenst onder de vorm van een gecombineerde vergunning.

Een melding uitgelicht

Een vrouw met een derdelandse nationaliteit beschikte in België over een gecombineerde vergunning. Haar man kwam naar België via gezinshereniging. Het arbeidscontract van de vrouw kon niet meer worden verlengd en door haar zwangerschap die ten einde liep, kon ze ook geen nieuwe job meer vinden om haar gecombineerde vergunning te vernieuwen. Haar man werkte al in het kader van het statuut van familielid van een derdelandse onderdaan en kon in theorie niet overstappen naar het statuut van arbeidsmigrant vanuit België.

Zoekjaar en gecombineerde vergunning onderzoekers

Sinds 1 januari 2023 is het mogelijk voor onderzoekers om een zoekjaar aan te vragen na de voltooiing van hun onderzoek.⁶ Ook onderzoekers die op basis van intra-Europese mobiliteit in België (als tweede lidstaat) aan hun onderzoek hebben gewerkt hebben daar recht op.⁷ De gezinsleden van onderzoekers hebben eveneens toegang tot de arbeidsmarkt.⁸

Begin 2023 werd het deel van de richtlijn⁹ wat betreft het hebben van een gecombineerde vergunning voor

onderzoekers omgezet in Belgisch recht. Als een onderzoeker meer dan negentig dagen in België zal verblijven, dient de werkgever een gecombineerde vergunning aan te vragen.¹⁰ Er is wel een vrijstelling voor het arbeidsmarktonderzoek. Indien de onderzoeker in het kader van langetermijnmobiliteit op basis van een gastovereenkomst bij een erkende onderzoeksinstelling onderzoek in België zal voeren, zal eveneens een gecombineerde vergunning moeten worden aangevraagd.¹¹

Skills and Talent Package Europese Commissie

In april 2022 publiceerde de Europese Commissie haar 'Skills and Talent Package'.¹² Dat pakket dient als aanvulling op het asiel- en migratiepact en omvat verschillende EU-initiatieven op het vlak van economische migratie. Het erkent de nood aan economische migratie voor de Europese arbeidsmarkt en benadrukt dat migratie via reguliere kanalen nog altijd veruit de 'irreguliere' kanalen overstijgt.

In het pakket aan maatregelen ligt de focus op drie pijlers:

1. Een versterking van de **regelgevende pijler** voor economische migratie en, met name, herzieningsvoorstellen voor de richtlijn over de gecombineerde vergunning en langdurig ingezetenen (zie focus);
2. Een **operationele pijler**, waarbij er wordt gefocust op de oprichting van een *Talent Pool* en de lancering van *Talent Partnerships*;
3. Een **pijler met een blik op de toekomst**, met name EU-actie in de domeinen van zorg, jeugd en innovatie.

Binnen de operationele pijler werd er een pilootproject rond een **EU Talent Pool** uitgewerkt.¹³ De ontwikkeling van dat project viel samen met de oorlog in Oekraïne en beoogde begunstigden van tijdelijke bescherming de

⁶ Artikel 61/13/12 Vw.

⁷ Artikel 61/13/15 Vw.

⁸ Dat in tegenstelling tot de gezinsleden van studenten, zie Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2022*, Katern Economische migratie, vrij verkeer en studenten.

⁹ Richtlijn (EU) 2016/801.

¹⁰ Artikel 61/12 Vw.

¹¹ Artikel 61/13/8 Vw.

¹² Europese Commissie, *Attracting skills and talent to the EU*, 27 april 2022.

¹³ Zie EURES, *EU Talent Pool Pilot*.

mogelijkheid te geven om vlot werk te vinden binnen de EU. Het EURES-platform dat – in de context van de interne markt – *jobmatching* binnen de EU faciliteert, werd uitgebreid om ook mensen met een tijdelijke beschermingsstatus de kans te geven om hun CV op het platform te plaatsen. België nam niet deel aan het pilootproject, maar bekijkt mee of het kan deelnemen aan de *EU Talent Pool 'proper'*, die in december 2023 voorgesteld zal worden en die een breder toepassingsgebied zal hebben (niet gelimiteerd tot Oekraïners).

Daarnaast heeft de EU ook de **Talent Partnerships met derde landen** gelanceerd,¹⁴ die een allesomvattend beleidskader en financieringssteun moeten bieden om een wederzijds voordelige internationale mobiliteit te stimuleren. Dat op basis van een betere afstemming van de arbeidsmarktbehoeften en vaardigheden tussen de EU en de partnerlanden. België heeft verschillende projecten lopen die onder de noemer van *Talent Partnerships* zouden kunnen vallen, met name projecten van het Belgische agentschap voor ontwikkelingssamenwerking Enabel¹⁵, en IOM België en Luxemburg¹⁶. België neemt voorlopig niet deel aan de EU-gesprekken om officieel deel uit te maken van de **Talent Partnerships-dialoog** met derde landen.

Tot slot lanceerde de EU in januari 2023 ook het '**Labour Migration Platform**'¹⁷ dat de verschillende migratiediensten en arbeidsadministraties van de EU-lidstaten samenbrengt om gemeenschappelijke uitdagingen en opportuniteiten inzake economische migratie te bespreken, en bekijkt of er daarrond actie kan worden ondernomen op EU-niveau.

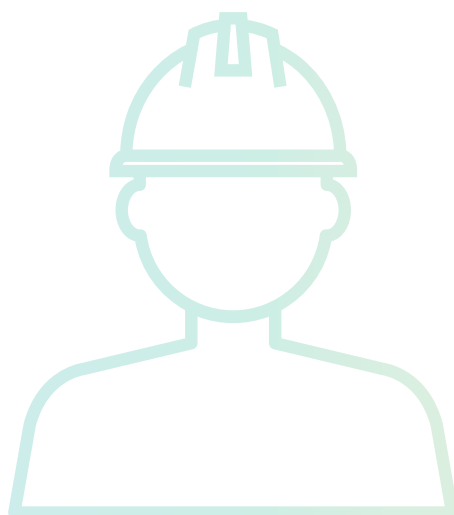
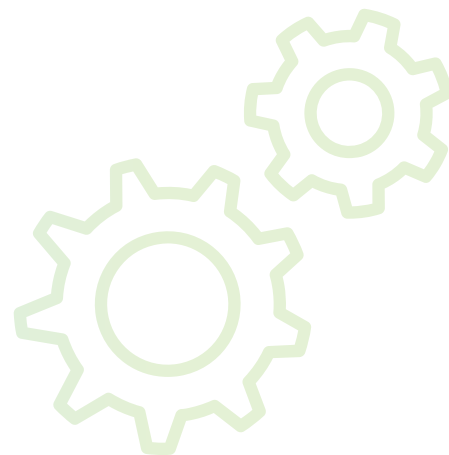
14 Europese Commissie, [EU Talent Partnerships](#).

15 [PEM](#), [PEM-CIV](#), [THAMM](#) en [PALIM](#).

16 [MATCH](#) en [DT4E](#).

17 Europese Commissie, [Labour migration: Commission and Member States advance cooperation through new platform](#), 10 januari 2023.

Myria focust in deze katern op ...

Economische migratie
in cijfers | pg. 8

Detacheringen
in cijfers | pg. 16

**Migratie van
studenten**
in cijfers | pg. 20

**De gecombineerde
vergunning op
EU-niveau en
de praktijk in
België** | pg. 23

**Follow-up zoekjaar
studenten** | pg. 27

Economische migratie en studentenmigratie naar België zijn brede thema's waarvan de gegevensanalyse in verschillende delen aan bod komt.

In een eerste deel onderzoekt Myria de economische migratie naar België vanuit verschillende invalshoeken: de toegang tot het grondgebied om beroepsredenen, de toegang tot verblijf om economische redenen en de toegang tot werk. Vervolgens wordt de detachering van buitenlandse arbeidskrachten naar België onder de

loep genomen. Aansluitend volgt een analyse van de studentenmigratie.

Voorafgaand aan de eigenlijke analyse is het belangrijk om erop te wijzen dat zowel de populatie als de referentiejaar van de gepresenteerde gegevens verschillen naargelang van de bronnen. Het gaat altijd om de laatste gegevens die beschikbaar waren bij de redactie van deze katern (april 2023).

In de statistieken wordt het Verenigd Koninkrijk vanaf januari 2021 als niet-EU-land opgenomen. De EU verwijst vanaf dan naar de landen van de EU-14 of EU-27.

Economische migratie

Het bestuderen van economische migratie aan de hand van de beschikbare cijfers is complex. Er bestaat immers geen unieke databank met een globaal overzicht van dat fenomeen. De gegevens in dit verslag hebben telkens betrekking op een specifiek aspect van dit type migratie.

1. Toegang tot het grondgebied om beroepsredenen

Om toegang te krijgen tot het Belgische grondgebied, moeten de onderdanen van bepaalde landen in het bezit zijn van een visum (zie de katern "Toegang tot het grondgebied"). Aangezien Unieburgers geen machtiging nodig hebben om toegang te krijgen tot het Belgische grondgebied, hebben de gegevens over **visa lang verblijf toegekend om beroepsredenen** alleen betrekking op onderdanen van derde landen.

2. Toegang tot verblijf om economische redenen

Een tweede gegevensbron zijn de **eerste verblijfstitels op basis van een bezoldigde activiteit**. Vreemdelingen die het Belgische grondgebied binnenkomen moeten zich laten registreren in de gemeente waar ze verblijven en krijgen dan een verblijfstitel op basis van hun visumtype of machtiging tot verblijf (zie de katern "Bevolking en bewegingen"). In eerdere edities van dit jaarverslag maakte Myria gebruik van DVZ-gegevens over eerste verblijfstitels van zowel onderdanen van derde landen als EU-burgers. DVZ-gegevens voor 2021 zijn bij de redactie van deze katern evenwel niet beschikbaar. Daarom maakt Myria gebruik van Eurostat-gegevens over eerste verblijfstitels op basis van een bezoldigde activiteit, die voor België door DVZ worden aangeleverd. In tegenstelling tot de meer volledige gegevens bij DVZ hebben Eurostat-gegevens alleen betrekking op **onderdanen van derde landen**. EU-burgers (in 2020 goed voor 87% van de eerste verblijfstitels op basis van een bezoldigde activiteit) zijn daarom van de volgende analyse uitgesloten.

3. De toegang tot werk voor derdelanders

Verscheidene gegevens zijn daarop van toepassing afhankelijk van het tewerkstellingsstatuut:

De toelating tot arbeid voor werknemers

Onderdanen van derde landen die niet vallen onder de vrijstellingen (bijvoorbeeld tewerkstelling als gedetacheerde) mogen alleen in België werken als ze daarvoor vooraf een toelating tot arbeid hebben.

Sinds de omzetting op 3 januari 2019 van de richtlijn rond de gecombineerde vergunning in wetgeving in de drie bevoegde gewesten en in de Duitstalige Gemeenschap zijn er nu *grosso modo* drie procedures mogelijk:

- **Arbeidskaart B:** De toelating tot arbeid voor werknemers die naar België komen om te werken voor **minder dan negentig dagen**. Ook voor specifieke vormen van tewerkstelling, zoals grensarbeider, au-pairjongere of stagiair (die langer dan negentig dagen kunnen duren), moet een arbeidskaart B worden aangevraagd.
- **Gecombineerde vergunning bepaalde duur:** De toelating tot arbeid en verblijf voor werknemers die naar België komen om te werken voor **meer dan negentig dagen**. In principe wordt een gecombineerde vergunning voor de duur van het arbeidscontract toegekend, en dat maximaal voor een periode van een jaar. Na deze periode moet er dus een hernieuwing worden aangevraagd. In de vier regio's wordt daarvan in sommige gevallen afgeweken en is de maximale termijn verlengd tot drie jaar voor bepaalde categorieën werknemers. Het gaat daarbij vooral om hooggeschoolden.
- **Gecombineerde vergunning onbepaalde duur:** Een werknemer kan een toelating tot de arbeidsmarkt voor onbepaalde duur bekomen na een bepaalde periode (twee, drie of vier jaar, afhankelijk van de bevoegde regio) te hebben gewerkt op basis van arbeidskaarten en/of gecombineerde vergunningen. Daarmee kan de werknemer om het even welke functie bij om het even welke werkgever uitoefenen.

Beroepskaarten voor zelfstandigen

De beroepskaart is de toelating die vereist is voor onderdanen van derde landen die een beroepsactiviteit als zelfstandige in België wensen uit te oefenen. Net als voor werknemers bestaan hier eveneens vrijstellingen.

Toelatingen tot arbeid voor werknemers en beroepskaarten worden behandeld door de gewesten en door de Duitstalige Gemeenschap. Aanvragen voor een gecombineerde vergunning (bepaalde en onbepaalde duur) worden digitaal ingediend via eenzelfde uniek loket. Aanvragen voor een arbeidskaart B en een beroepskaart moeten nog worden ingediend via de site van de bevoegde regio.

Toegang tot de arbeidsmarkt via tijdelijke bescherming?

Naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne werd er op 4 maart 2022 beslist om de Europese richtlijn rond tijdelijke bescherming voor het eerst toe te passen. Personen die Oekraïne ontvluchtten kunnen, onder bepaalde voorwaarden, een attest van tijdelijke bescherming verkrijgen. Met dat attest kan men een A kaart bekomen via de gemeente waar de begunstigde verblijft.

Via het koninklijk besluit van 2 september 2018 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse onderdanen die zich in een specifieke verblijfssituatie bevinden, hebben personen met het statuut van tijdelijke bescherming die in België verblijven een onbeperkte toegang tot de arbeidsmarkt. Zij hoeven dus geen toelating tot arbeid te verkrijgen via een Belgische werkgever.¹ Een gelijkaardig principe werd van kracht vanaf 20 augustus 2022 voor zelfstandige ondernemers.²

Om een grootteorde te geven: tussen maart en december 2022 ontvingen 63.210 personen een attest van tijdelijke bescherming, het gros daarvan betreft uiteraard Oekraïners (61.760).

» Voor meer informatie, zie de katern "Internationale bescherming".

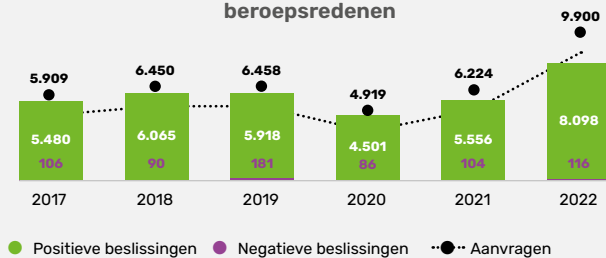
Opmerkingen bij de cijfers

- Niet alle onderdanen van derde landen met een verblijfstitel op basis van een bezoldigde activiteit beschikken noodzakelijk over een visum lang verblijf om beroepsredenen. Zo kan ook een machtiging tot verblijf verkregen worden op basis van een procedure die op het Belgische grondgebied is opgestart. Niet alle begunstigten van een gecombineerde vergunning hebben noodzakelijk een eerste verblijfstitel op basis van een bezoldigde activiteit en/of een visum lang verblijf om beroepsredenen. Voor onderdanen van derde landen kan immers ook vanuit België een aanvraag voor een gecombineerde vergunning worden ingediend. Sinds december 2022 kan een statuutswijziging naar arbeidsmigrant opnieuw vanuit wettig kort of lang verblijf (zie de katern "Bevolking en bewegingen").
- Personen die een visum of verblijfstitel gekregen hebben om niet-professionele redenen kunnen eveneens werken als de wet dat toelaat.

1. Toegang tot het grondgebied om professionele redenen

Visa lang verblijf

Aanvragen en beslissingen visa lang verblijf om beroepsredenen

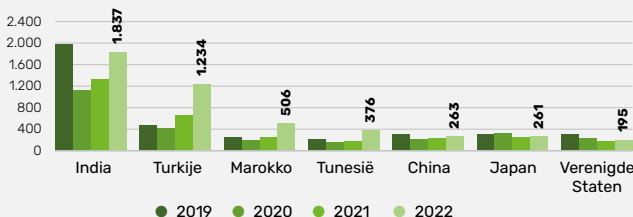

Het aantal visa lang verblijf om beroepsredenen zit sterk in de lift

In 2022:

- Werden er 9.900 visumaanvragen geregistreerd voor beroepsredenen. Een stijging van 59% ten opzichte van 2021 en meer dan het dubbele van het aantal tijdens het coronajaar 2020.
- Werden er 8.214 beslissingen genomen, waarvan **8.098 positieve (99%)** en **116 negatieve (1%)**. Het aantal toekenningen stijgt sterk, met 46% ten opzichte van 2021.

Visa lang verblijf voor beroepsredenen toegekend aan nationaliteiten die minstens een keer in de top 5 stonden tussen 2019-2022

De vijf voornaamste nationaliteiten die in 2022 een visum lang verblijf omwille van beroepsredenen toegekend kregen waren India, Turkije, Marokko, Tunesië en China. Andere

belangrijke nationaliteiten die in de top 5 voorkwamen in de voorbije jaren zijn Japan en de Verenigde Staten.

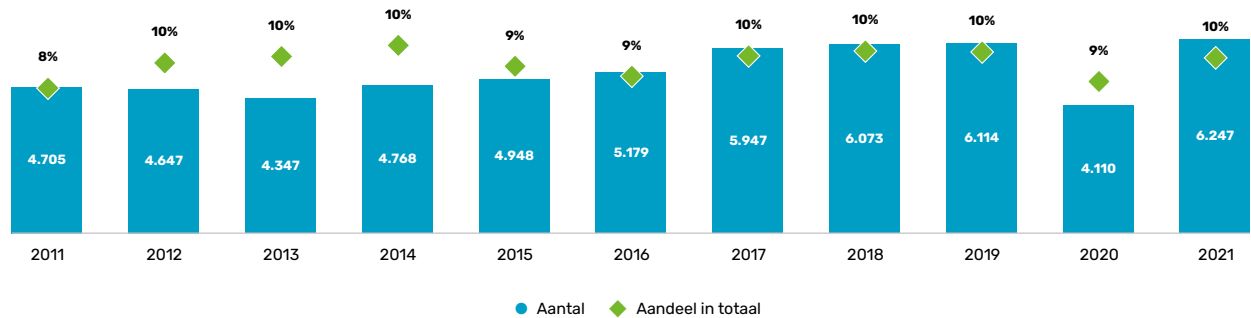
Indiase begunstigten zijn traditiegetrouw het talrijkst binnen deze categorie. Zij zien hun aantallen ook stijgen met 39% ten opzichte van 2021. De sterkste stijgers zijn evenwel Turkije, Marokko en Tunesië. Hun aantallen verdubbelen nagenoeg ten opzichte van 2021.

Zoals de bovenstaande figuur aantoont, worden er weinig negatieve beslissingen genomen. Onder de voornaamste nationaliteiten is het aandeel negatieve beslissingen in 2022 het grootst voor Marokkanen (3%) en het kleinst voor Japanners (0%).

1 KB van 2 september 2018 houdende de uitvoering van de wet van 9 mei 2018 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse onderdanen die zich in een specifieke verblijfssituatie bevinden.
2 KB van 30 juli 2022 tot wijziging van het koninklijk besluit van 3 februari 2003 tot vrijstelling van bepaalde categorieën van vreemdelingen van de verplichting om houder te zijn van een beroepskaart voor de uitoefening van een zelfstandige beroepsactiviteit.

2. Toegang tot verblijf om economische redenen

Eerste verblijfstitels toegekend aan onderdanen van derde landen op grond van een bezoldigde activiteit

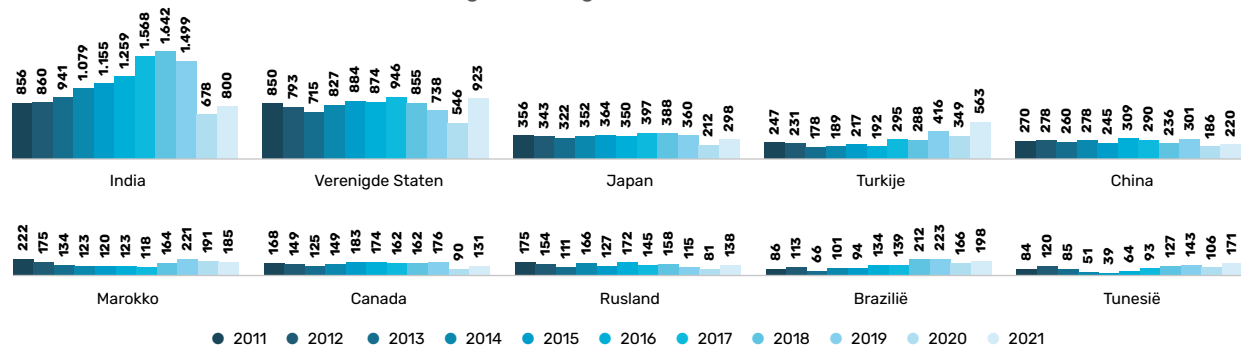
- In **2021** zijn er **6.247** eerste verblijfstitels op basis van een bezoldigde activiteit afgeleverd aan derdelanders, wat overeenkomt met **10%** van het totale aantal eerste verblijfstitels toegekend aan deze populatie.
- Tussen 2013 en 2019 is het aantal eerste titels voor bezoldigde activiteiten gestaag toegenomen. Na een forse daling in 2020 ten gevolge van de COVID-19-

pandemie heeft het aantal eerste titels zich in 2021 volledig hersteld (+52% ten opzichte van 2020 en +2% ten opzichte van 2019).

- Het aandeel bezoldigde activiteiten in het geheel aan eerste verblijfstitels van derdelanders blijft stabiel in vergelijking met de periode voor de COVID-19-pandemie (2017-2019).

⚠ De cijfers over eerste verblijfstitels om redenen die verband houden met een bezoldigde activiteit hebben bijna uitsluitend betrekking op in het buitenland geboren onderdanen van derde landen. In 2020 werd er aan slechts twee in België geboren derdelanders een verblijfstitel op grond van een bezoldigde activiteit afgeleverd. Voor meer informatie over de eerste verblijfstitels van derdelanders, zie de katern "Bevolking en bewegingen".

Voornaamste nationaliteiten die de afgelopen 10 jaar een eerste verblijfstitel op basis van een bezoldigde activiteit toegekend kregen, evolutie 2011-2021

- De Verenigde Staten (15%) en India (13%) zijn de voornaamste nationaliteiten en vertegenwoordigen samen 28% van de verblijfstitels die in 2021 afgeleverd werden aan onderdanen van derde landen om redenen die verband houden met bezoldigde activiteiten.
- Voor de Verenigde Staten (44%), Canada (37%) en Japan (33%) werden meer dan een op de drie verblijfstitels afgeleverd omwille van professionele redenen in 2021.
- Ook India (26%), Turkije (19%) en Tunesië (19%) worden gekenmerkt door een groot aandeel professionele redenen in het geheel aan eerste verblijfstitels afgeleverd in 2021.
- De evolutie van het aantal eerste titels op basis van een bezoldigde activiteit tussen 2019 en 2021 is niet voor alle nationaliteiten gelijk. Zo ligt het aantal eerste titels voor Turkije (+35%), de Verenigde Staten (+25%), Rusland (+20%) en Tunesië (+20%) in 2021 hoger dan in 2019, terwijl het aantal voor India (-47%), China (-27%), Canada (-26%), Japan (-17%), Marokko (-16%) en Brazilië (-11%) beduidend lager uitvalt dan het niveau van voor de COVID-19-pandemie.
- Andere belangrijke nationaliteiten in 2021 (niet opgenomen in de figuur) zijn het Verenigd Koninkrijk (523 titels) en Libanon (161).

3. Toegang tot werk

Voorwaarden voor toelating tot arbeid voor werknemers

De voorwaarden voor de toelating tot arbeid zijn verschillend in de drie gewesten en in de Duitstalige Gemeenschap. Myria behandelde de verschillende regelgevingen uitgebreid in de katern "Economische migratie, vrij verkeer en studenten" van het jaarverslag van 2020.³ Hieronder worden enkele belangrijke elementen hernomen, die noodzakelijk zijn voor de interpretatie van de onderstaande cijfergegevens die per bevoegde regio worden gepresenteerd.

Toelating tot arbeid na een arbeidsmarktonderzoek

Algemeen geldt in de verschillende regio's nog altijd het principe dat een toelating tot arbeid alleen mogelijk is na een arbeidsmarktonderzoek door de toekomstige werkgever. Pas als de werkgever via een arbeidsmarktonderzoek aantoonbaar dat het voor hem niet mogelijk is om binnen een redelijke termijn onder de potentiële werknemers op de 'lokale arbeidsmarkt'⁴ een geschikte werknemer te vinden, kan een werkgever buiten de Europese Economische Ruimte werven. In de verschillende regio's zijn er wel vrijstellingen van het arbeidsmarktonderzoek voor een aantal specifieke categorieën van werknemers (in de praktijk is het zelfs zo dat de meerderheid van de toelatingen tot arbeid wordt toegekend aan categorieën arbeidsmigranten die vrijgesteld zijn van het arbeidsmarktonderzoek):

- **Vrijstelling voor hooggeschoolde werknemers:** In de verschillende regio's worden hooggeschoolde werknemers (hooggeschoolde (gedetacheerd), leidinggevende (gedetacheerd), navorser-hoogleraar, internationaal docent, Europese blauwe kaart, "intra-company transferee" (ICT), stagiair, en postdoctoraal onderzoeker) vrijgesteld van het arbeidsmarktonderzoek. Voor hen blijft de toegang tot de arbeidsmarkt laagdrempelig, maar die wordt wel gekoppeld aan een diplomaver-eiste (bachelor of master) en aan de vereiste van een marktconforme verloning. Hoogopgeleide arbeidskrachten werden al voor 2019 soepel toegelaten tot de arbeidsmarkten van de verschillende regio's, door een algemeen vermoeden van een tekort aan dergelijke profielen.
- **Vrijstelling voor knelpuntberoepen:** In de verschillende regio's is er nog een andere uitzondering op de voorwaarde van het arbeidsmarktonderzoek, namelijk voor knelpuntberoepen in middengediplomeerde functies, en dan vooral voor technisch geschoold personeel

(niveau diploma secundair). Voor de knelpuntberoepen bestaat het vermoeden dat er een structureel tekort is op de arbeidsmarkt en wordt er dus vanuit gegaan dat aan de voorwaarde inzake het arbeidsmarktonderzoek voldaan is.

Het Vlaamse Gewest hanteert een dynamische knelpuntberoepenlijst (momenteel 22 beroepen), die elke twee jaar aangepast wordt op basis van de jaarlijkse VDAB-knelpuntberoepenstudie en advies van de sociale partners. Ook het Waalse Gewest heeft een knelpuntberoepenlijst (momenteel 75 beroepen) die jaarlijks wordt aangepast.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt er nog met een oudere statische lijst uit 2006 gewerkt (momenteel 53 beroepen) en net als in de Duitstalige gemeenschap (momenteel 48 beroepen) zijn deze functies, in tegenstelling tot de situatie in het Vlaamse en Waalse Gewest, alleen toegankelijk voor langdurig ingezeten derdelanders uit een andere EU-lidstaat.

- **Vrijstelling voor bepaalde categorieën werknemers:** Andere categorieën werknemers die worden vrijgesteld van het arbeidsmarktonderzoek zijn onder anderen (afhankelijk van de regio) beroepssporters, schouwspelartiesten, gespecialiseerde technici, werknemers die een beroepsopleiding volgen, au-pairjongeren en grensarbeiders. Ook voor beroepssporters en artiesten geldt de vereiste van een marktconforme verloning.

Seizoenarbeid

Sinds de omzetting van de Europese seizoenarbeidersrichtlijn op 7 mei 2020 dienen derdelanders voor seizoenarbeid – afhankelijk van de duur van hun tewerkstelling – een arbeidskaart B of gecombineerde vergunning aan te vragen (al dan niet in combinatie met een plukkaart). Gelet op het seizoensgebonden karakter van dergelijke tewerkstellingen komt deze categorie zo goed als volledig terecht binnen de arbeidskaart B. De sectoren waarin seizoenarbeid is toegelaten verschillen per regio. In het Vlaamse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap is een toelating voor seizoenarbeid bovendien afhankelijk gemaakt van een arbeidsmarktonderzoek. Seizoenarbeid is mogelijk gedurende maximaal 5 maanden per 12 maanden en is in alle regio's toegankelijk voor alle nationaliteiten.

3 Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2020*, Katern Economische migratie, vrij verkeer en studenten, zie: <https://www.myria.be/nl/publicaties/jaarverslag-migratie-2020-in-katernen>.

4 De lokale arbeidsmarkt wordt ruim bekeken, *in casu* iemand die aanwezig is op de Belgische arbeidsmarkt of op de arbeidsmarkt van de Europese Economische Ruimte (EU-lidstaten + Noorwegen, IJsland en Liechtenstein) en Zwitserland.

Sinds 3 januari 2019 is de richtlijn 2011/98/EU rond de gecombineerde vergunning omgezet in wetgeving in de drie bevoegde gewesten en in de Duitstalige Gemeenschap. In de loop van dat jaar voerden deze overheden evenwel aanzienlijke wijzigingen door op het vlak van beleid inzake economische migratie.

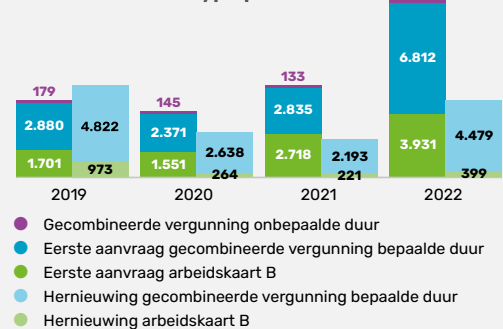
De inwerkingtreding daarvan gebeurde bij het Vlaamse Gewest op 1 januari 2019, bij het Waalse en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 1 juni 2019, en bij de Duitstalige Gemeenschap op 1 september 2019. In die zin vormt 2019 een overgangsjaar tussen oude en nieuwe wetgeving, een jaar dat zich moeilijk als referentiejaar laat lenen wat de cijfers betreft. Concreet zullen in 2019 heel wat arbeidskaarten B nog onder de oude wetgeving vallen en dus een toelating tot arbeid voor meer dan negentig dagen betreffen (dat wil zeggen een gecombineerde vergunning bepaalde duur).

Toelating tot arbeid voor werknemers – Vlaams Gewest

In 2022 werden er **10.957** eerste toelatingen tot arbeid toegekend, bijna een verdubbeling ten opzichte van 2021 toen er 5.686 eerste toelatingen werden geregistreerd.

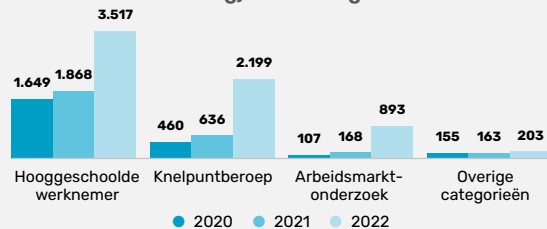
- Deze stijging wordt hoofdzakelijk gedreven door het grote aantal gecombineerde vergunningen van bepaalde duur (+**3.977** toekenningen ten opzichte van 2021, of **+140%**).
- Ook de toekenningen van de arbeidskaart B zitten sterk in de lift (**+1.213** toekenningen ten opzichte van 2021, of **+45%**).
- Bovenop deze eerste toelatingen werden er vorig jaar 4.878 toelatingen tot arbeid hernieuwd.

Toelatingen tot arbeid naar type aanvraag en type procedure

6.812 derdelanders verkregen voor het eerst een gecombineerde vergunning van bepaalde duur

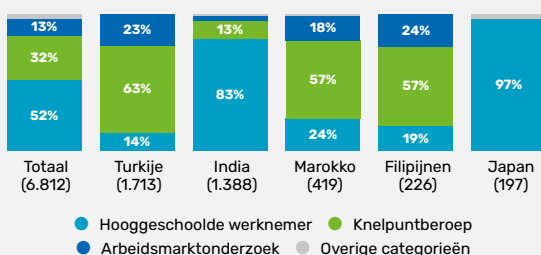
Toegekende gecombineerde vergunningen (eerste aanvraag) naar categorie

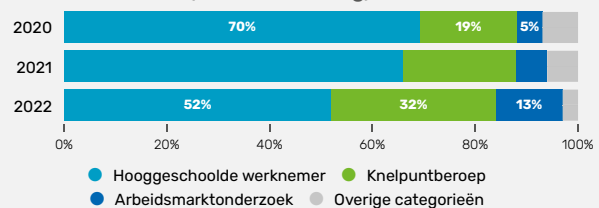
De sterke stijging van het totale aantal toegekende gecombineerde vergunningen voor bepaalde duur in 2022 doet zich in alle categorieën voor:

- Het aantal toekenningen voor hooggeschoolde werknemers verdubbelt bijna ten opzichte van het jaar voordien (van 1.868 naar 3.517).
- Een sterkere stijging wordt evenwel opgetekend bij de knelpuntberoepen, met meer dan een verdrievouding van het aantal toekenningen (van 636 naar 2.199).
- Ook het arbeidsmarktonderzoek zit enorm in de lift met een stijging van 432% (van 168 naar 893).

Verdeling categorie gecombineerde vergunningen (eerste aanvraag) voor de voornaamste nationaliteiten in 2022

Verdeling categorie gecombineerde vergunningen (eerste aanvraag)

- Hooggeschoolde werknemers blijven goed voor **52%** van de toegekende gecombineerde vergunningen in het Vlaamse Gewest, maar het relatieve belang loopt sterk terug, komende van **70%** in 2020.
- Tegelijkertijd groeit het relatieve aandeel van de knelpuntberoepen en arbeidsmarktonderzoeken tussen 2020 en 2022 (respectievelijk van **19%** naar **32%** en van **5%** naar **13%**).

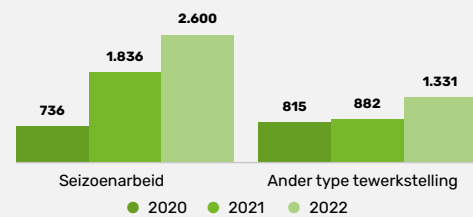
Het 'succes' van de **Europese blauwe kaart** (vervat binnen de categorie "Hooggeschoolde werknemer") blijft ook in 2022 veeleer beperkt, met 98 toekenningen op basis van eerste aanvragen, komende van 65 in 2021.

- Ondanks een verdubbeling van het aantal begunstigden tussen 2021 en 2022 is India met 1.388 eerste toekenningen niet langer de voornaamste nationaliteit binnen de gecombineerde vergunning. Het aantal Turkse begunstigden verviervoudigde in diezelfde periode van 413 naar 1.713, en komt zo op nummer een te staan. Daarna volgen Marokko (419), de Filipijnen (226) en Japan (197) als voornaamste nationaliteiten.
- Indiërs en Japanners met een gecombineerde vergunning vallen bijna uitsluitend in de hooggeschoolde categorie, terwijl Turken, Marokkanen en Filipijnen vaker in het kader van een knelpuntberoep of arbeidsmarktonderzoek een gecombineerde vergunning toegekend krijgen.

3.931 derdelanders verkregen voor het eerst een arbeidskaart B

- De sterke stijging van het aantal toekenningen voor arbeidskaarten B in het Vlaamse Gewest is grotendeels te wijten aan de toename van het aantal seizoenarbeiders. Die laatste categorie steeg van 1.836 in 2021 naar 2.600 in 2022 (+42%).
- Land- en tuinbouw is veruit de voornaamste sector voor seizoenarbeid in Vlaanderen, goed voor 94% van het totaal in 2022. Daarnaast heeft de overgrote meerderheid van de seizoenarbeiders de Oekraïense nationaliteit (73%). Andere belangrijke nationaliteiten zijn Moldavië (6%) en Georgië (3%).

Toegekende arbeidskaarten B (eerste aanvraag) naar categorie

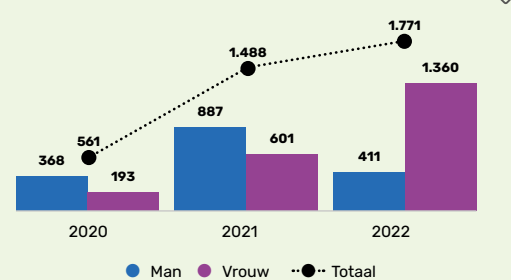

214 derdelanders verkregen een gecombineerde vergunning van onbepaalde duur

De voornaamste nationaliteiten van de begunstigen zijn Turkije (52), India (27), Marokko (22) en Oekraïne (8).

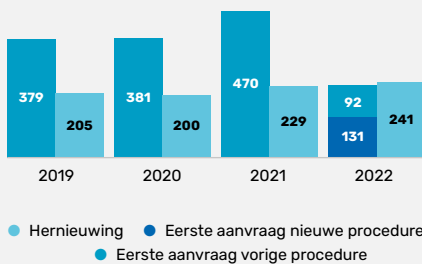
- De instroom van seizoenarbeiders met de Oekraïense nationaliteit blijft, ondanks de oorlog die woedt in Oekraïne, gestaag verder groeien in 2022.
- Er is wel een opvallende evolutie wat de geslachtsverdeling betreft, met een 54% daling van het aantal mannelijke seizoenarbeiders ten opzichte van 2021, versus een 126% stijging van het aantal vrouwelijke seizoenarbeiders.

Evolutie Oekraïense seizoenarbeid in de land- en tuinbouwsector

Beroepskaarten voor zelfstandigen – Vlaams Gewest

Toegekende beroepskaarten naar type procedure

- In 2022 reikte het Vlaamse Gewest **223** beroepskaarten die voortvloeien uit een eerste aanvraag uit aan derdelanders, een daling met **53%** ten opzichte van 2021. Die daling is vermoedelijk te wijten aan de introductie van de nieuwe procedure voor beroepskaarten in januari 2022 (zie kader).
- **92** van de 223 beroepskaarten in 2022 werden toegekend in het kader van de vorige procedure (aanvragen ingediend voor 1 januari 2022). De overige **131** beroepskaarten werden toegekend in het kader van de nieuwe procedure.
- Als de beide procedures samengenomen worden, zijn de voornaamste nationaliteiten van begunstigen in het kader van een eerste aanvraag India (28), Turkije (22), Armenië (16), het Verenigd Koninkrijk (14) en Zuid-Afrika (10).
- In tegenstelling tot het aantal toegekende beroepskaarten op basis van eerste aanvragen, stijgt het aantal toegekende beroepskaarten op basis van hernieuwingen licht, met 5% ten opzichte van het jaar voordien.

Een nieuw beleid inzake economische migratie voor zelfstandigen

Op 1 januari 2022 trad de nieuwe procedure omtrent de beroepskaarten in werking. Om de hier gepresenteerde cijfers beter te vatten, herneemt Myria bondig de voornaamste veranderingen op het vlak van de toekenningsvoorwaarden.

1. Er werden nieuwe ondernemingscategorieën ingevoerd met elk specifieke toekenningsvoorwaarden. Men onderscheidt klassieke ondernemingen (goed voor 76% van het totale aantal toekenningen in 2022) en zelfstandige activiteiten met een innovatieve (13%), cultureel/artistische (11%) en sportieve (1%) meerwaarde.
 2. Binnen de grootste categorie van klassieke ondernemingen zijn de voorwaarden gevoelig verstrengd. Zo wordt er onder meer vereist dat de kandidaat-zelfstandige over een startkapitaal van 18.600 euro beschikt.
- » Voor meer informatie: zie het *Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 15 oktober 2021 over de uitoefening van zelfstandige beroepsactiviteiten door buitenlandse onderdanen.*

Toegang tot werk – Duitstalige Gemeenschap

- In 2022 werden er, naar aanleiding van een eerste indiening, **7 arbeidskaarten B**, **33 gecombineerde vergunningen van bepaalde duur** en **6 gecombineerde vergunningen van onbepaalde duur** toegekend.
- Bij de 33 gecombineerde vergunningen van bepaalde duur zijn de voornaamste nationaliteiten Turkije (6), India (5) en Indonesië (4).
- Bovenop deze eerste toelatingen werden er vorig jaar 34 toelatingen tot arbeid hernieuwd.
- In 2022 verkregen **4 derdelanders** voor het eerst een beroepskaart om een zelfstandige activiteit aan te vatten. Daarbovenop werden 5 beroepskaarten hernieuwd.

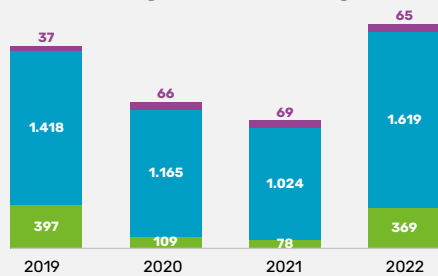
Verskillende rapportage maakt vergelijkingen tussen regio's moeilijk

Vergelijkingen tussen regio's met betrekking tot de toelating tot arbeid zijn een moeilijke oefening, niet alleen vanwege verschillen in voorwaarden en regelgeving (zie *supra*), maar ook vanwege verschillen in rapportage. Het Waalse Gewest veranderde in de loop van 2022 gedeeltelijk van backoffice-systeem, wat de nodige uitdagingen rond data-verzameling met zich meebracht. Zo is het op basis van de beschikbare gegevens voor het Waalse Gewest niet langer mogelijk om een onderscheid te maken tussen eerste aanvragen en hernieuwingen in de cijfers voor 2022, in tegenstelling tot de andere regio's. Daarnaast kan er voor dat gewest geen onderscheid worden gemaakt tussen de categorieën "arbeidsmarktonderzoek" en "knelpuntberoepen". Tot slot is het voor het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest momenteel niet mogelijk om de gegevens met betrekking tot nationaliteit en categorie te 'kruisen', zoals voor het Vlaamse Gewest mogelijk is.

Toelating tot arbeid voor werknemers – Waals Gewest

Toelatingen tot arbeid naar type aanvraag (eerste aanvragen en hernieuwingen samen)

In 2022 werden er **2.053** toelatingen tot arbeid toegekend, een stijging met **75%** ten opzichte van 2021 toen er **1.171** toekenningen werden opgetekend.

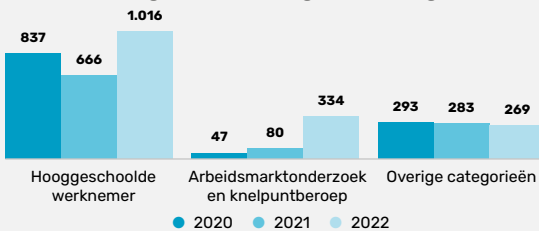
- Deze stijging komt hoofdzakelijk tot stand door de sterke toename van het aantal gecombineerde vergunningen van bepaalde duur (van **1.024** naar **1.619**, of **+58%**).
- Ook het aantal arbeidskaarten B **vervijfvoudigde** bijna: van **78** toekenningen in 2021 naar **369** toekenningen in 2022.

● Gecombineerde vergunning onbepaalde duur
● Gecombineerde vergunning bepaalde duur
● Arbeidskaart B

1.619 derdelanders verkregen een gecombineerde vergunning van bepaalde duur

- De voornaamste nationaliteiten van begunstigden zijn Kameroen (154), Turkije (151), Marokko (140), India (132) en Tunesië (120).
- Hooggeschoolde werknemers (1.016) blijven goed voor het merendeel (63%) van de toekenningen in 2022 maar het aandeel gecombineerde vergunningen in het kader van knelpuntberoepen en arbeidsmarktonderzoeken (334) stijgt wel naar 21% van het totaal in 2022.

Toegekende gecombineerde vergunningen (eerste aanvraag + hernieuwing) naar categorie

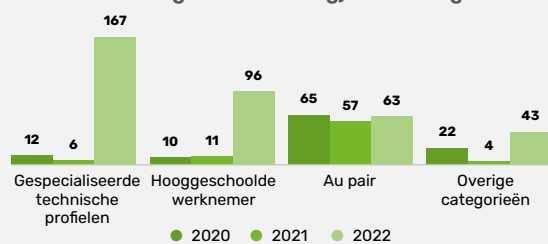

Het aantal **Europese blauwe kaarten** (vervat binnen de categorie "Hooggeschoolde werknemer") daalde van 20 toekenningen in 2021 naar 14 in 2022.

369 derdelanders verkregen een arbeidskaart B

- De voornaamste nationaliteiten zijn de Verenigde Staten (104), het Verenigd Koninkrijk (77), Jordanië (32), Madagaskar (30) en Turkije (29).
- In bijna de helft van de gevallen werd de arbeidskaart toegekend aan gespecialiseerde technische profielen (167), een enorme stijging ten opzichte van voorgaande jaren.
- Hooggeschoolde werknemers daarentegen zijn goed voor een kwart (96) van het totaal en bijna 1 op de 5 arbeidskaarten werd toegekend aan een au pair (63).

Toegekende gecombineerde vergunningen (eerste aanvraag + hernieuwing) naar categorie

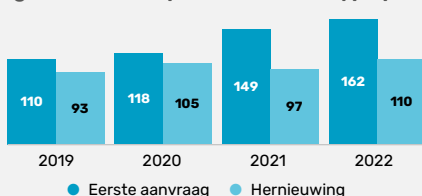

65 derdelanders verkregen een gecombineerde vergunning van onbepaalde duur

De voornaamste nationaliteiten van begunstigden zijn Kameroen (14), Tunesië (11), India (9), Libië en Algerije (allebei 6).

Beroepskaarten voor zelfstandigen – Waals Gewest

Toegekende beroepskaarten naar type procedure

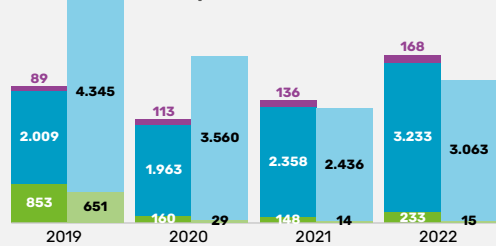

Aantal toegekende beroepskaarten blijft gestaag toenemen

- In 2022 werden er **162** beroepskaarten toegekend die voortvloeien uit een eerste aanvraag, een voortzetting van de stijgende trend sinds 2019.
- De voornaamste nationaliteiten van begunstigden zijn Tunesië (29), Kameroen (24), Marokko (22), Algerije (15), Libanon en Albanië (allebei 8).
- Het aantal hernieuwingen blijft stabiel en schommelt rond de 100 toekenningen per jaar.

Toelating tot arbeid voor werknemers – Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Toelatingen tot arbeid naar type aanvraag en type procedure

In 2022 werden er **3.634** eerste toelatingen tot arbeid toegekend, oftewel 38% meer dan in 2021.

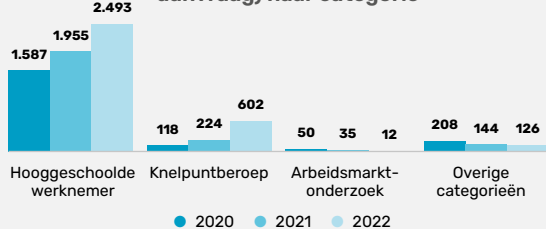
- Deze stijging wordt hoofdzakelijk gedreven door de toename van het aantal gecombineerde vergunningen van bepaalde duur (+875 toekenningen ten opzichte van 2021, oftewel +37%).
- Bovenop de eerste toelatingen werden er vorig jaar 3.078 toelatingen tot arbeid hernieuwd.

● Gecombineerde vergunning onbepaalde duur
● Eerste aanvraag gecombineerde vergunning bepaalde duur
● Eerste aanvraag arbeidskaart B
● Hernieuwing gecombineerde vergunning bepaalde duur
● Hernieuwing arbeidskaart B

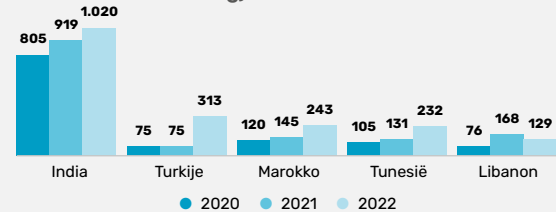
3.233 derdelanders kregen voor het eerst een gecombineerde vergunning van bepaalde duur

- Net zoals in voorgaande jaren blijft India met voorsprong de voornaamste nationaliteit van begunstigden. Met meer dan 1.000 toekenningen zijn zij goed voor een derde van alle toegekende gecombineerde vergunningen.
- Hun relatieve gewicht loopt evenwel lichtjes terug omwille van de stijgende trends voor Marokko, Tunesië en vooral Turkije. Het aantal gecombineerde vergunningen toegekend aan Turken is meer dan verviervoudigd ten opzichte van 2021.

Toegekende gecombineerde vergunningen (eerste aanvraag) naar categorie

Toegekende gecombineerde vergunningen (eerste aanvraag) naar nationaliteit

- Met driekwart van de toekenningen in 2022 blijven hooggeschoolde werknemers de voornaamste categorie voor gecombineerde vergunningen.
- Er wordt evenwel alsmaar vaker gebruikgemaakt van de gecombineerde vergunning om vacatures voor knelpuntberoepen in te vullen: met 602 toekenningen in 2022 vertegenwoordigen zij bijna 20% van het totaal.

Het aantal **Europese blauwe kaarten** (vervat binnen de categorie "Hooggeschoolde werknemer") daalde van 46 toekenningen in 2021 naar 33 in 2022.

233 derdelanders verkregen voor het eerst een arbeidskaart B

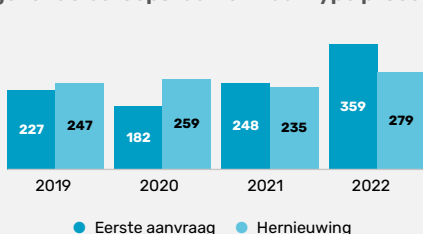
- De voornaamste nationaliteiten zijn het Verenigd Koninkrijk (64), India (30), de Verenigde Staten (21), Madagaskar (17) en de Filipijnen (16).
- In driekwart van de gevallen betreft het een hooggeschoolde werknemer (92) of een au pair (87).
- Recentelijk worden er vaker gespecialiseerde technische profielen tewerkgesteld met een arbeidskaart B. Dat was het geval voor 32 werknemers in 2022, ten opzichte van 4 in 2021.

168 derdelanders verkregen een gecombineerde vergunning van onbepaalde duur

De voornaamste nationaliteiten van de begunstigden zijn Marokko (35), Turkije (33), Tunesië (27), India (15) en de Filipijnen (6).

Beroepskaarten voor zelfstandigen – Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Toegekende beroepskaarten naar type procedure

Aantal toegekende beroepskaarten duidelijk in de lift

- In 2022 werden er **359** beroepskaarten toegekend die voortvloeien uit een eerste aanvraag, een stijging van 45% ten opzichte van 2021 en een verdubbeling ten opzichte van het coronajaar 2020.
- De voornaamste nationaliteiten van begunstigden zijn India (62), Tunesië (46), Marokko (29), Kameroen (21) en het Verenigd Koninkrijk (18).
- Het aantal hernieuwingen blijft stabiel en schommelt rond de 250 toekenningen per jaar

Detacheringen

Binnen de Europese Unie (EU) kunnen personen die in een bepaalde lidstaat werken naar een andere lidstaat worden gedetacheerd om daar een dienstenovereenkomst uit te voeren, en dat ongeacht hun nationaliteit. Dat is het gevolg van **het vrij verkeer van diensten** binnen de EU, een fenomeen dat in het recente verleden gestaag is toegenomen. Indien de onderneming niet binnen de EU gevestigd is, spreekt men van **internationale detachering**.

Buitenlandse gedetacheerde werknemers en zelfstandigen die in België een tijdelijke opdracht komen vervullen moeten de Belgische overheid daarvan op de hoogte stellen vooraleer zij hun activiteiten aanvangen, ongeacht of het een intra-Europese of internationale detachering betreft. Dat gebeurt via een **verplichte LIMOSA-melding**. De voorafgaandelijke melding wordt online ingediend en verzameld door de **Rijksdienst voor Sociale Zekerheid**. De buitenlandse werkgever moet via de LIMOSA-melding informatie meedelen die de bevoegde administraties in staat stelt om controles uit te voeren op de werkplek, aangaande de identiteit van de buitenlandse werkgever, de Belgische klant, de contactpersoon voor de melding, en de gedetacheerde werknemer(s) verbonden aan de dienstverlening; het type detachering (arbeidsstatuut, sector van dienstverlening); de verwachte duur van de detachering; en het adres van de werkplek in België.

Om detachering naar België in kaart te brengen, kent LIMOSA een aantal aanzienlijke beperkingen:

- Een melding in LIMOSA staat niet noodzakelijk gelijk aan een tewerkstelling. In LIMOSA wordt alleen de **intentie** gemeld om personen te detacheren naar België;

- Onderschatting van de omvang van inkomende detachering doordat **bepaalde categorieën** (veelal detacheringen van korte duur) worden **vrijgesteld** van een LIMOSA-melding;
- Mogelijk **onvolledig beeld** van inkomende detachering door **zelfstandigen** omdat er sinds 2019 alleen een meldingsplicht bestaat voor drie sectoren: bouw, vleesverwerking en schoonmaak.
- De **gemelde duur** van een detachering is niet noodzakelijk gelijk aan de **werkelijke duur** van die detachering.
- **Zelfrapportering** van de **sector van tewerkstelling** verschilt mogelijk van de werkelijke situatie. Ondanks de mogelijkheid om activiteiten in 17 specifieke sectoren te melden, blijkt bovendien dat een groot aandeel van de detacheringen gemeld wordt in de categorie "andere sector".
- Sinds februari 2022 wordt detachering in het kader van activiteiten in het **wegtransport** niet langer gemeld in LIMOSA, maar wel in het Europese *Internal Market Information system* (IMI).

Ondanks deze beperkingen is LIMOSA de beste bron die voorhanden is om de omvang en de kenmerken van detachering naar België te analyseren. Aangezien de analyse alleen officiële cijfers betreft, blijven officiële (schijn) detacheringen die al dan niet van frauduleuze aard zijn buiten beschouwing.

De cijfers die hier worden voorgesteld betreffen het **aantal unieke gedetacheerde personen** (een persoon die geregistreerd is in LIMOSA en die ten minste één dag als gedetacheerde in België is gemeld). Het referentiejaar is het jaar waarin de LIMOSA-melding gecreëerd werd. Een unieke persoon kan meerdere keren worden gedetacheerd en dus het voorwerp uitmaken van verschillende LIMOSA-meldingen in eenzelfde referentiejaar, maar wordt maar één keer geteld. Let wel, het betreft uitsluitend unieke personen met detacheringen gemeld in dat jaar. Unieke personen met detacheringen

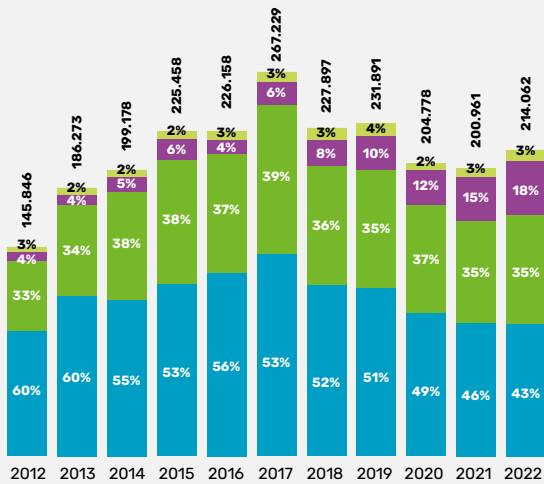
die al in voorgaande jaren gemeld werden in LIMOSA waarbij de detacheringperiode over twee of meer jaren loopt, zijn alleen zichtbaar in het eerste jaar (het jaar waarin de melding gecreëerd werd).

Om vergelijkingen over de jaren heen mogelijk te maken, worden detacheringen in de **transport- en distributiesector** (in 2021 nog goed voor 18% van het totale aantal unieke personen gedetacheerd naar België) van de volgende analyse **uitgesloten**.

Detachering naar België - Evolutie tussen 2012 en 2022

Unieke gedetacheerde personen naar nationaliteit en vestigingsplaats van de werkgever (voor derdelanders)

- Derdelanders gezonden uit derde landen
- Derdelanders gezonden uit de EU-27+
- 13 nieuwe lidstaten van de EU
- EU-14+

⚠ De cijfers capteren zowel gedetacheerde werknemers als zelfstandigen die zichzelf detacheren (zie onder). EU+ verwijst naar de EU-lidstaten + IJsland, Noorwegen, Zwitserland en Liechtenstein.

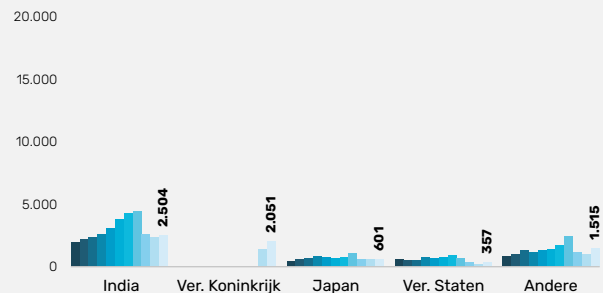
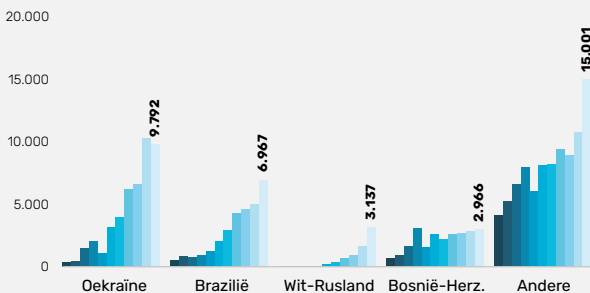
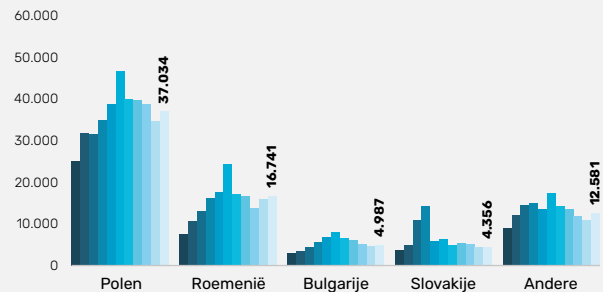
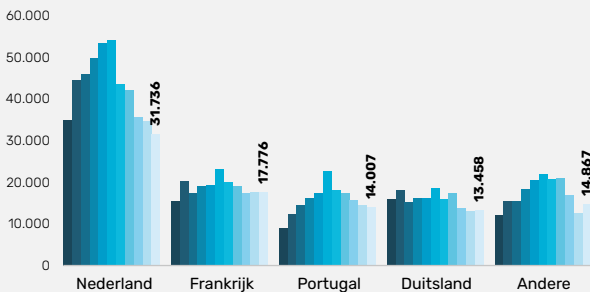
In 2022 werden 214.062 naar België gedetacheerde personen in LIMOSA geregistreerd

Dat is een stijging met 7% in vergelijking met 2021 (200.961 personen), maar blijft 8% onder het niveau van voor de COVID-19-pandemie (231.891). Het aantal gedetacheerde personen vertoont sinds 2017 een dalende trend.

In 2022:

- Had **43%** van de gedetacheerde personen een EU-14+ nationaliteit. Dat aandeel is de jongste tien jaar sterk gedaald (komende van 60% in 2012).
- Had **35%** een nationaliteit van de 13 nieuwe EU-lidstaten. Dat aandeel is tussen 2012 en 2017 gegroeid maar blijft sinds 2018 stabiel rond 35%.
- Had 21% een nationaliteit van een derde land. Binnen deze groep hebben vooral de derdelanders die vanuit een EU-onderneming gezonden worden sterk aan belang gewonnen: hun aandeel stijgt van 4% in 2012 naar **18%** in 2022. Het aandeel derdelanders dat gezonden wordt door een onderneming die niet in de EU gevestigd is, is veel kleiner en blijft stabiel rond de **3%**.

Voornaamste nationaliteiten die de afgelopen 10 jaar gedetacheerd werden, per groep, evolutie 2012-2022

● 2012 ● 2013 ● 2014 ● 2015 ● 2016 ● 2017 ● 2018 ● 2019 ● 2020 ● 2021 ● 2022

- De voornaamste EU-14+ nationaliteiten zijn Nederland, Frankrijk, Portugal en Duitsland, samen goed voor 84% van de EU-14+ groep in 2022.
- De voornaamste EU-13 nationaliteiten zijn Polen, Roemenië, Bulgarije en Slovakije, samen goed voor 83% van de EU-13 groep.

- Binnen de groep derdelanders gezonden vanuit EU+ lidstaten zijn Oekraïne, Brazilië, Wit-Rusland en Bosnië-Herzegovina de voornaamste nationaliteiten, samen goed voor 60% van de totale groep derdelanders gezonden vanuit EU+ lidstaten.
- Opvallend is dat het aantal gedetacheerde Oekraïners in 2022 maar 5% lager is dan in 2021.
- India, het Verenigd Koninkrijk, Japan en de Verenigde Staten staan samen voor 78% van de totale groep derdelanders gezonden vanuit derde landen.

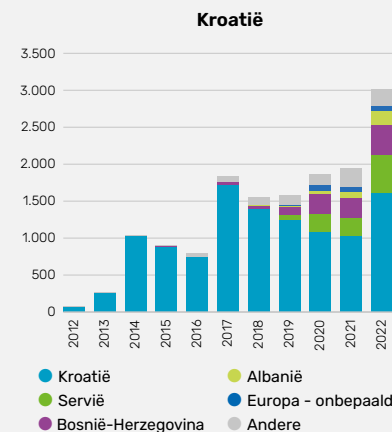
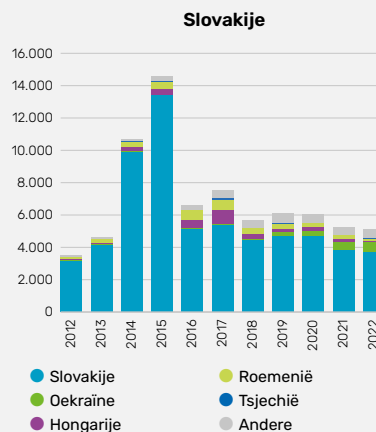
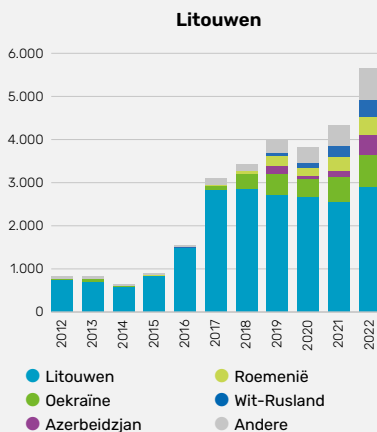
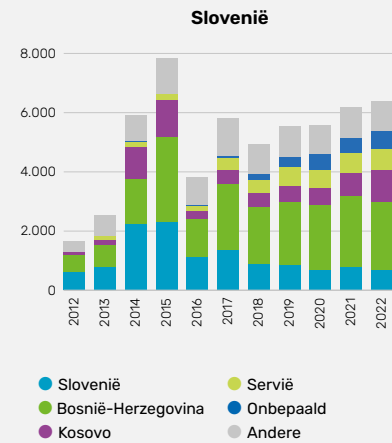
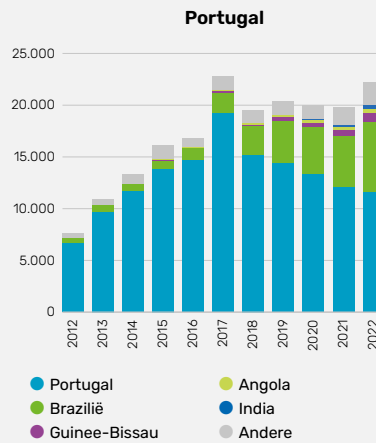
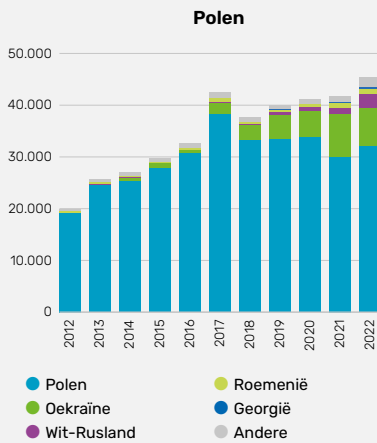
Intra-EU detacheringen van derdelanders

Bij de interpretatie van de cijfers is het belangrijk om te weten dat de nationaliteit van de gedetacheerde arbeidskracht niet noodzakelijk overeenkomt met het zendingsland van de buitenlandse werkgever. Zo had in 2022 33% van de gedetacheerde werknemers een nationaliteit die verschilde van het land waar hun werkgever was gevestigd, waaronder 2.261 Fransen gezonden vanuit Luxemburg en 2.013 Polen gezonden vanuit Nederland. Echter, een meer belangrijke en sterk groeiende groep zijn de onderdanen van derde landen die door hun Europese werkgevers naar België worden gedetacheerd.

Derdelanders worden doorgaans geassocieerd met de 'traditionele' vorm van arbeidsmigratie op basis van een arbeidskaart/gecombineerde vergunning (zie hierboven). Als gevolg van de rechtspraak van het Europees Hof van Justitie kunnen derdelanders die in één lidstaat een geldige werk- en verblijfsvergunning hebben evenwel vrij worden gedetacheerd naar andere EU-lidstaten, zoals België. Deze evolutie heeft geleid tot een stijgende instroom van derdelanders via het kanaal van intra-EU detachering.

- De onderstaande figuren tonen het belang van historische en culturele banden in deze derdelander-mobiliteitsstromen. Zo zijn Polen en Litouwen de voornaamste zendingslanden voor Oekraïense en Wit-Russische arbeidskrachten, terwijl Brazilianen vanuit Portugal gedetacheerd worden, en Bosniërs, Kosovaren en Serviërs vanuit Slovenië worden gezonden.
- Deze cijfers maken duidelijk dat de mobiliteit van derdelanders via intra-EU-detachering een substantieel en groeiend fenomeen is. In alle zendingslanden is het aantal gedetacheerde arbeidskrachten met de nationaliteit van het zendingsland sinds 2017 gedaald. Tegelijkertijd is het aantal derdelanders dat gedetacheerd wordt vanuit deze landen toegenomen, waardoor het totale aantal gedetacheerde arbeidskrachten na 2017 stabiel blijft of zelfs is toegenomen.

Unieke gedetacheerde personen naar nationaliteit voor de voornaamste EU-zendingslanden van derdelanders, evolutie 2012-2022

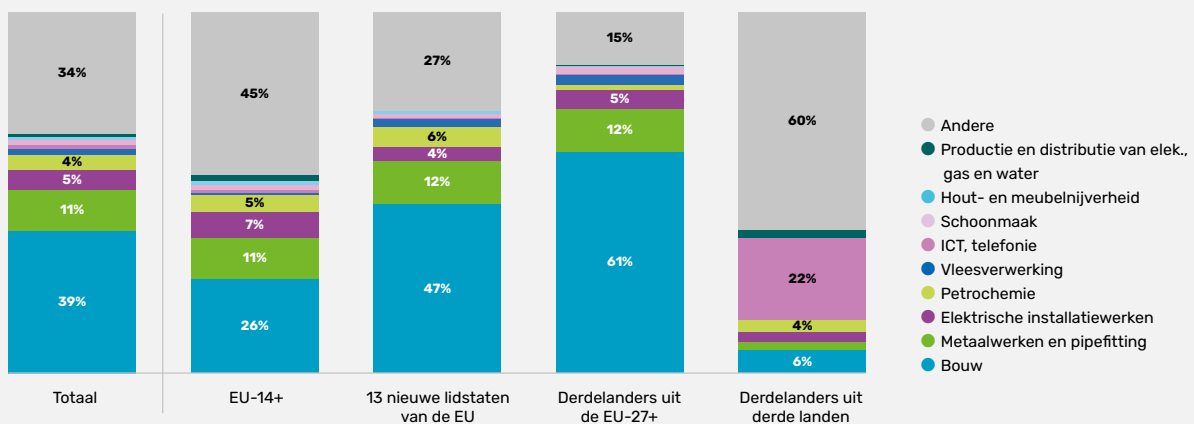
Detachering naar België - Kenmerken

- Wat de sector van dienstverlening betreft, wordt detachering vaak geassocieerd met een aantal specifieke arbeidsintensieve sectoren. De onderstaande figuur bevestigt de bouwsector als de voornaamste bestemming voor dienstverlening, met **39%** van de unieke personen in 2022.
- Toch omvat detachering een breder scala aan sectoren, waaronder metaalwerken (**11%**), elektrische installatiewerken (**5%**), petrochemie (**4%**), vleesverwerking (**2%**) en ICT (**1%**). Daarenboven wordt **34%** van de personen geregistreerd in een "andere sector",

een categorie die waarschijnlijk ook heel wat 'hooggeschoolde' detachering capteert.

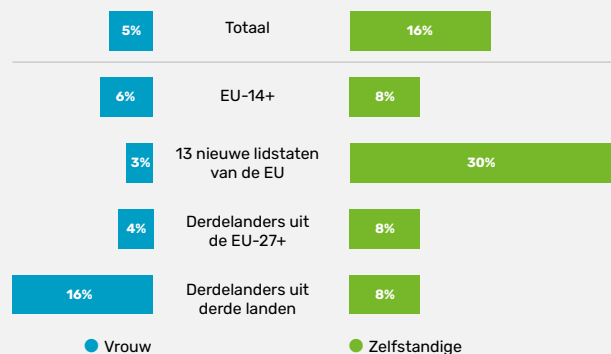
- De figuur toont bovendien een hogere concentratie van detachering in de bouwsector bij EU-13 burgers (**47%**) en bij derdelanders gezonden uit EU-27+ zendinglanden (**61%**). EU-14+ burgers, en met name ook derdelanders gezonden uit derde landen, werken dan weer relatief vaker in elektrische installatiewerken, ICT, en in een "andere sector", wat erop lijkt te wijzen dat zij vaker voor hooggeschoolde dienstverlening worden ingeschakeld.

Verdeling van de sector van dienstverlening in 2022, totaal en per groep

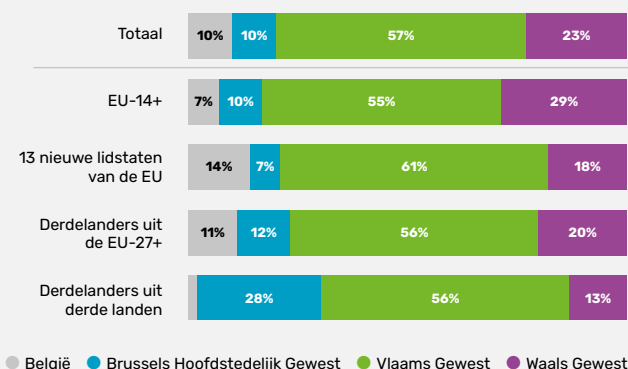

- In 2022 vertegenwoordigen vrouwen maar **5%** van de gedetacheerde arbeidskrachten. In de groep van derdelanders die internationaal gedetacheerd worden is het aandeel vrouwen met **16%** veel groter dan gemiddeld.
- **16%** van de unieke personen zijn zelfstandigen die zichzelf naar België detacheerden. EU-13 burgers zijn het vaakst aan de slag als gedetacheerde zelfstandigen (**30%** in 2022), terwijl dat aandeel aanzienlijk lager is bij de andere groepen.

Verdeling van geslacht en type detachering in 2022, totaal en per groep

Verdeling van regio van detachingsplaats in 2022, totaal en per groep

- In 2022 wordt **57%** van de unieke personen naar het Vlaamse Gewest gedetacheerd, tegenover **23%** naar het Waalse Gewest, en **10%** naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De overige **10%** werkt in meerdere gewesten.

- Derdelanders die uit derde landen uitgezonden worden zijn sterk oververtegenwoordigd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (**28%**), terwijl EU-13 burgers sterker vertegenwoordigd zijn in het Vlaamse Gewest (**61%**).

⚠ De categorie "België" capteert personen die naar meerdere gewesten worden gedetacheerd.

Studentenmigratie

Migraties naar België om studieredenen worden weergegeven aan de hand van verschillende soorten gegevens:

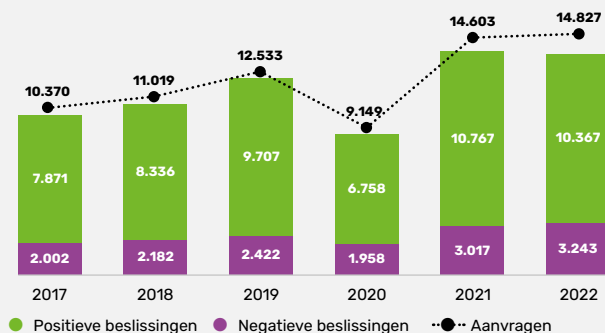
- De in 2022 **toegekende visa lang verblijf om studieredenen**: deze gegevens hebben alleen betrekking op **onderdanen van visumplichtige derde landen**.
- De **afgeleverde eerste verblijfstitels om studieredenen**. In eerdere edities van dit jaarverslag maakte Myria gebruik van DVZ-gegevens over eerste verblijfstitels van zowel **onderdanen van derde landen** als EU-burgers. DVZ-gegevens voor 2021 zijn bij de redactie van deze katern evenwel niet beschikbaar. Daarom maakt Myria gebruik van Eurostat-gegevens over eerste verblijfstitels, die voor België door DVZ worden aangeleverd. In

tegenstelling tot de meer volledige gegevens bij DVZ hebben Eurostat-gegevens alleen betrekking op onderdanen van derde landen. EU-burgers (in 2020 goed voor 43% van de eerste verblijfstitels omwille van studieredenen) zijn daarom van de volgende analyse uitgesloten.

- Gegevens over de **beslissingen van DVZ** in 2022 die alleen betrekking hebben op **studenten uit derde landen**:
 - Verlenging van het verblijf met studies als doel (statuswijziging);
 - Verlenging van het verblijf als student (verlenging A kaart);
 - De bevelen om het grondgebied te verlaten.

Visa lang verblijf

Aanvragen en beslissingen visa lang verblijf voor studentenmigratie

De vijf voornaamste nationaliteiten die visa lang verblijf omwille van studieredenen toegekend kregen in 2022 waren China, Marokko, Kameroen, Turkije en India. De Verenigde Staten bevonden zich in de periode 2017-2019 in de top 3 en zien hun aantallen gestaag herstellen na de coronapandemie.

Zoals in vorige jaren is er voor China, de Verenigde Staten, Turkije en India een laag tot bijzonder laag weigeringspercentage. Voor Marokko is meer dan 1 op de 3 beslissingen een weigering, terwijl dat voor Kameroen oploopt tot meer dan 2 op de 3.

Voor deze nationaliteiten zijn er evenwel subtiele verschillen naargelang van het type studentenmigratie:

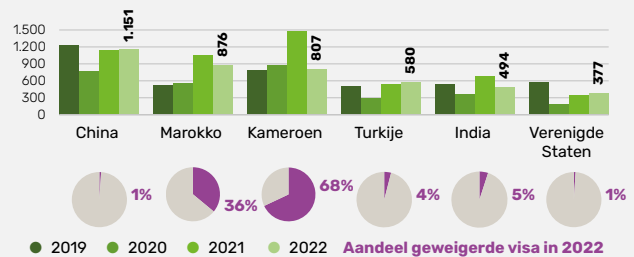
- Het erkend hoger onderwijs is het voornaamste kanaal waarin de visa worden toegekend ongeacht de nationaliteit.
- Studentenuitwisseling binnen het middelbaar onderwijs is het tweede grootste type voor Amerikaanse begunstigen.
- Het particulier hoger onderwijs is goed voor 15% van alle toegekende visa aan Kameroeners.
- Voor India en China vormen mobiliteitsprogramma's voor studenten de tweede grootste categorie met respectievelijk 9% en 5%.

Studentenmigratie stabiliseert na coronaperiode

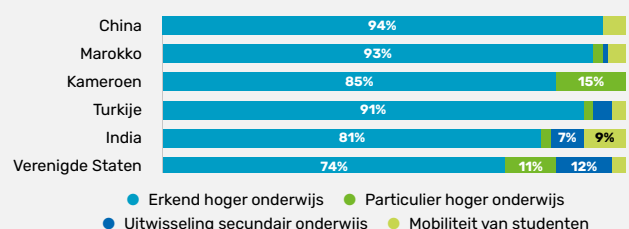
In 2022:

- Zijn **10.367 visa lang verblijf toegekend** om studieredenen, goed voor **28%** van alle toegekende visa lang verblijf, alle motieven samen genomen.
- Werd 84% van deze visa afgegeven voor studies in het erkend hoger onderwijs, tegenover 4% voor het particulier hoger onderwijs. De toegekende visa in het kader van studentenmobiliteit en uitwisseling binnen het secundair onderwijs zijn goed voor respectievelijk 7% en 5%.
- Werden er **3.243 negatieve beslissingen** genomen (**24%**). Het weigeringspercentage is beduidend hoger voor het particulier hoger onderwijs (69% tegenover 21% voor het erkend hoger onderwijs). Visa in het kader van studentenmobiliteit en uitwisseling secundair onderwijs worden nauwelijks geweigerd (3%).

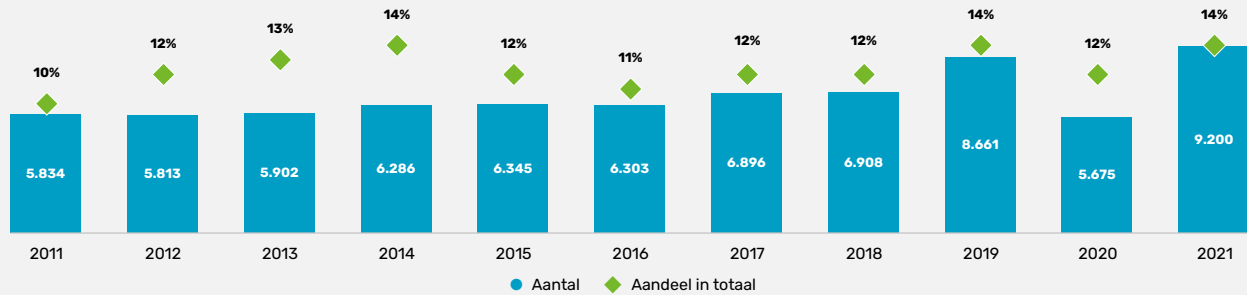
Visa lang verblijf voor studentenmigratie toegekend aan nationaliteiten die minstens een keer in de top 5 stonden tussen 2019-2022

Verdeling naar type voor de voornaamste nationaliteiten

Eerste verblijfstitels toegekend aan in het buitenland geboren personen om studieredenen

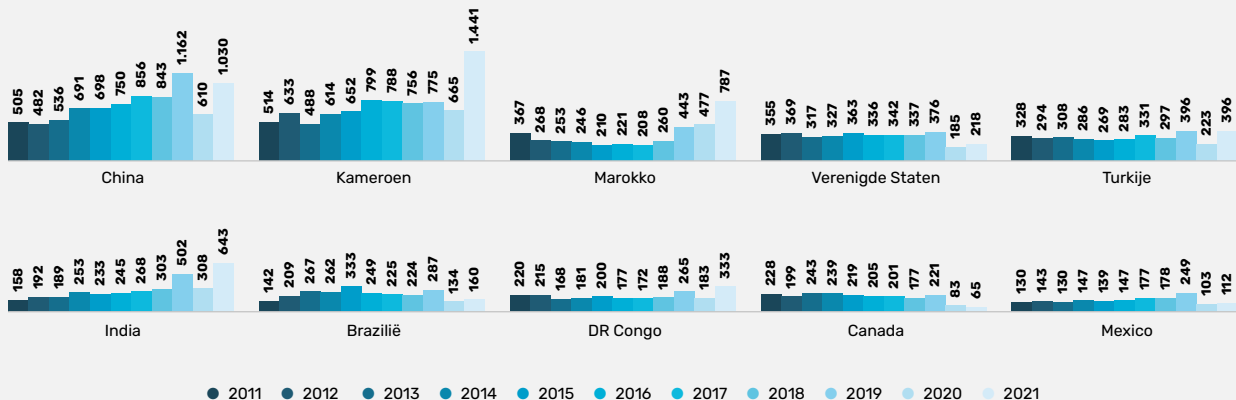
⚠ De cijfers over eerste verblijfstitels om studieredenen hebben bijna uitsluitend betrekking op in het buitenland geboren onderdanen van derde landen. In 2020 werd er maar aan vier in België geboren derdelanders een verblijfstitel om studieredenen afgeleverd. Voor meer informatie over de eerste verblijfstitels van derdelanders, zie de katern "Bevolking en bewegingen".

- In **2021** zijn er **9.200** eerste verblijfstitels om studieredenen afgeleverd aan derdelanders, wat overeenkomt met **14%** van het totale aantal eerste verblijfstitels toegekend aan deze populatie.
- Tussen **2011 en 2021** is het aantal eerste titels om studieredenen met **58%** toegenomen, met een forse stijging in 2019 (**+25%** ten opzichte van 2018), een sterke daling in 2020 ten gevolge van de COVID-19-

pandemie (**-34%** ten opzichte van 2019), en een herstel in 2021 (**+62%** ten opzichte van 2020 en **+6%** ten opzichte van 2019).

- Het aandeel studieredenen in het geheel aan eerste verblijfstitels van derdelanders blijft stabiel in vergelijking met 2019, en ligt **2 procentpunten** hoger dan in de periode 2015-2018.

Voornaamste nationaliteiten die de afgelopen 10 jaar een eerste verblijfstitel om studieredenen toegekend kregen, evolutie 2011-2021

- Kameroen (16%) en China (11%) zijn veruit de voornaamste nationaliteiten en vertegenwoordigen samen 27% van de verblijfstitels die in 2021 afgeleverd werden aan onderdanen van derde landen om studieredenen.
- Voor Kameroeners werd een eerste verblijfstitel op de twee afgeleverd omwille van studieredenen in 2021. Voor Chinezen ligt dat aandeel met 65% nog hoger.
- Mexico, India, de Democratische Republiek Congo en Canada zijn ook nationaliteiten met een groot aandeel studieredenen in het geheel aan eerste verblijfstitels afgeleverd in 2021 (respectievelijk 36%, 21%, 20% en 18%).
- De evolutie van het aantal eerste titels om studieredenen tussen 2019 en 2021 is niet voor alle nationaliteiten gelijk. Zo ligt het aantal eerste titels voor Kameroen (+86%), Marokko (+78%), India (+28%) en de DR Congo (+26%) in 2021 hoger dan in 2019, terwijl het aantal voor China (-11%), de Verenigde Staten (-42%), Brazilië (-44%), Mexico (-55%) en Canada (-71%) beduidend lager uitvalt dan voor de COVID-19-pandemie.
- Andere belangrijke nationaliteiten in 2021 (niet opgenomen in de figuur) zijn Libanon (277 titels), Iran (243) en Algerije (221).

Verlenging van het verblijf met studies als doel (statuswijziging)

In 2022:

- Kregen er **150** derdelanders toestemming om hun legaal verblijf in België te verlengen voor studies in het erkend hoger onderwijs, terwijl zij voordien een ander soort legaal verblijf hadden (om andere redenen dan studies).
- Dat was ook het geval voor **8** personen in het privé hoger onderwijs.
- In het geval van het erkend hoger onderwijs bedroeg het aandeel weigeringen in 2022 **16%**. Voor het privé hoger onderwijs werden er 19 weigeringen geregistreerd tegenover 8 toekenningen.

Erkend hoger onderwijs

Machtiging tot verblijf op grond van artikel 58 van de wet van 15 december 1980.

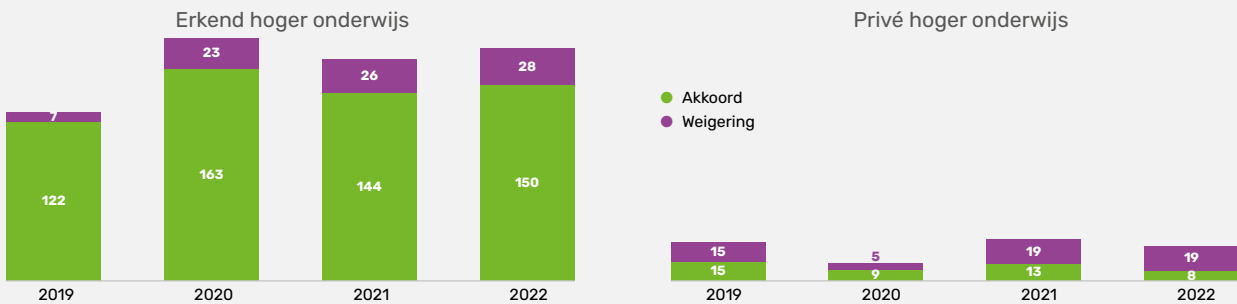

Privé hoger onderwijs

Machtiging tot verblijf op grond van artikel 9 van de wet van 15 december 1980.

⚠ Onderzoekers vallen niet binnen de categorie eerste verblijfstitels die worden afgegeven om studiegerelateerde redenen maar wel binnen de categorie om de redenen die verband houden met een bezoldigde activiteit. Hetzelfde geldt voor de gegevens over visa.

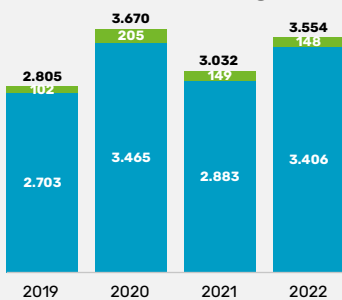
Personen aan wie een verlenging van het verblijf voor studiedoeleinden is toegekend of geweigerd en die voordien een andere vorm van legaal verblijf hadden (statuutswijziging)

Bron: DVZ

Verlenging van het verblijf als student (verlenging A kaart)

Positieve beslissingen

- Particulier hoger onderwijs
- Erkend hoger onderwijs

Wanneer een student uit een derde land een machtiging tot verblijf krijgt, ontvangt hij een A kaart die een jaar geldig is. Deze kaart vervalt gewoonlijk op 31 oktober van het lopende academiejaar. De A kaart kan elk jaar worden verlengd voor de duur van de studies en wordt alleen verlengd als de student nog altijd voldoet aan de vereiste verblijfsvoorwaarden.

Aandeel weigeringen in 2022

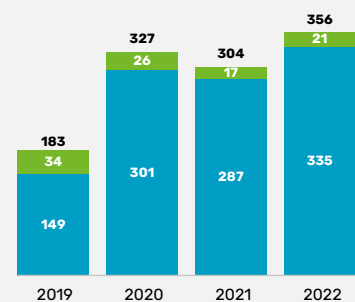
In 2022 werden er 3.554 verlengingen van de A kaart toegekend in het kader van het studentenverblijf:

- **3.406** in het kader van het erkend hoger onderwijs en
- **148** in het kader van het privé hoger onderwijs.

Het aandeel weigeringen is laag en betrekkelijk stabiel, meer bepaald **13%** in het geval van het erkend hoger onderwijs en **7%** in het geval van het privé hoger onderwijs.

⚠ Verlengingen van ambtswege door gemeenten na overlegging van de nodige documenten zijn hier niet inbegrepen.

Bevelen om het grondgebied te verlaten (BGV's)

- Particulier hoger onderwijs of secundair onderwijs
- Erkend hoger onderwijs

- In 2022 werden er **356** BGV's afgegeven aan studenten uit derde landen.

⚠ Alleen in het kader van een studentenaanvraag door de dienst Lang verblijf van DVZ afgegeven BGV's worden hier in aanmerking genomen. Middelbaar onderwijs geeft normaal geen recht op een verblijf, op enkele uitzonderingen na.

De gecombineerde vergunning op EU-niveau en de praktijk in België

In april 2022 publiceerde de Europese Commissie haar *'Skills and Talent Package'*, waarin twee voorstellen tot herziening van bestaande EU-wetgeving centraal stonden.¹⁸ De Commissie onderstreepte dat een sterker kader voor economische migratie zowel economisch als politiek noodzakelijk is. Ze verwees daarbij naar de vergrijzende bevolking en de bijbehorende krimp van de beroepsbevolking: tegen 2070 zal de EU-beroepsbevolking afnemen van ongeveer 65% in 2019 tot tussen de 56% en 54% van de totale EU-bevolking.

De algemene doelstellingen van de herzieningen zijn om het EU-rechtskader inzake economische migratie te versterken, een uitgebreider gebruik van de kanalen voor legale migratie te bekomen en de rechten van de migranten binnen het rechtskader te versterken.

Herziening richtlijn over de gecombineerde vergunning

In de eerste plaats werd er een **herziening van de richtlijn over de gecombineerde vergunning**¹⁹ voorgesteld.²⁰ De voorgestelde herziening²¹ beoogt de aanvraagprocedure voor de gecombineerde vergunning te vereenvoudigen en te stroomlijnen, alsook de rechten van de houder van de gecombineerde vergunning te versterken.

Enkele van de voorgestelde wijzigingen zijn om:

- Regulier verblijvende derdelanders altijd de mogelijkheid te bieden om de aanvraag op het nationale grondgebied in te dienen²²;
- De algemene doorlooptijd voor de procedure te behouden (vier maanden), maar aan de termijn ook het

arbeidsmarktonderzoek en de effectieve afgifte van het visum toe te voegen²³;

- De houder van een gecombineerde vergunning toe te staan om vrij te veranderen van werkgever, waarbij lidstaten evenwel de mogelijkheid zouden krijgen elke verandering meegedeeld te krijgen en de verandering te onderwerpen aan een arbeidsmarktonderzoek van maximaal dertig dagen²⁴;
- In geval van werkloosheid zou de gecombineerde vergunning voor een periode van ten minste drie maanden niet kunnen worden ingetrokken²⁵;
- Het versterken van de gelijke behandeling inzake toegang tot onderwijs en vorming, private huisvesting en kinderbijslag²⁶.

Myria verwelkomt de voorstellen tot herziening van de richtlijn en het belang dat er wordt gehecht aan de versterking van het EU-rechtskader inzake economische migratie. Dat kader is nog altijd erg gefragmenteerd en de toegangsvoorwaarden voor werk en verblijf worden per categorie gereguleerd. Zo is er onder meer de Europese blauwe kaart voor hooggeschoolden, de regelgeving over de gecombineerde vergunning, over seizoenarbeiders en over overplaatsingen binnen ondernemingen. Toch heeft dat regelgevend kader een bijzonder grote impact op de rechten van de arbeidsmigranten uit derde landen en hun mogelijkheden om toegang te krijgen tot de nationale arbeidsmarkt en het grondgebied. Een meer transparant en uniform EU-regelgevend kader zou de reguliere migratiekanalen voor werk beter toegankelijk maken.²⁷

In deze context onderstreept Myria ook het belang van **meer flexibiliteit voor arbeidsmigranten uit derde landen**, die altijd de mogelijkheid zouden moeten hebben om van werkgever te veranderen. Dat zou de betrokkenen toelaten minder afhankelijk te zijn van hun

18 Europese Commissie, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Aantrekken van vaardigheden en talent naar de EU, 27 april 2022, COM(2022)/657 final.

19 Richtlijn 2011/98/EU

20 Voor een overzicht van de implementatie in de Belgische rechtsorde, zie Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2020*, Katern Economische migratie, vrij verkeer en studenten, hoofdstuk 1.2.

21 Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende één enkele aanvraagprocedure voor een gecombineerde vergunning voor onderdanen van derde landen om te verblijven en te werken op het grondgebied van een lidstaat, alsmede inzake een gemeenschappelijk pakket rechten voor werknemers uit derde landen die legaal in een lidstaat verblijven (herschikking), 27 april 2022, COM(2022) 655 final.

22 Artikel 4.

23 Artikel 5.

24 Artikel 11.

25 Ibid.

26 Artikel 12.

27 Zie in dit verband ook Voka, *Economische migratie: meer, beter en sneller is nodig*, 26 april 2023.

werkgever en niet te moeten vrezen voor hun verblijfsrecht indien de werkgever hen ontslaat.²⁸ Het is essentieel dat arbeidsmigranten altijd de mogelijkheid hebben om van werkgever te veranderen en om zich als individu ook te kunnen beschermen tegen economische uitbuiting (zie melding en focus). Tot slot pleit Myria voor een **versterking van de rechten van de arbeidsmigranten uit derde landen**, waarbij het leidende principe moet zijn om te streven naar een gelijke behandeling met nationale onderdanen.²⁹

Daarnaast wordt België in januari 2024 voorzitter van de Raad van de Europese Unie en zal het de wetgevende onderhandelingen namens de EU-lidstaten zes maanden lang leiden. Myria nodigt de Belgische beleidsmakers uit om andere landen aan te zetten om de herziening van de richtlijn op EU-niveau aan te nemen.

Een melding uitgelicht

Een vrouw uit Zuid-Afrika die tewerkgesteld was met een gecombineerde vergunning nam contact op met Myria om te bekijken of ze de mogelijkheid had om van werkgever te veranderen. Ze bevond zich in een toxische werkomgeving waar de betaling van de lonen en extra voordelen laattijdig gebeurde en het management zich erg agressief gedroeg. Meerdere personen uit haar team werden ontslagen, waardoor de werkdruk voor haar toenam.

De vrouw haalde aan dat zij geen uitweg meer zag, aangezien ze niet zomaar kon veranderen van werkgever. Zij benoemde dat ze alles had achtergelaten voor deze job, maar dat de organisatie haar niet bracht wat ze verwachtte. De werksituatie had een enorme invloed op haar mentale welzijn en privéleven.

Herziening richtlijn langdurig ingezetenen

Naast een herziening van de richtlijn over de gecombineerde vergunning, werd er ook een **herziening van de richtlijn betreffende de status van langdurig ingezetenen**³⁰ van derde landen voorgesteld.

Het voorstel tot herziening³¹ beoogt onder meer een doeltreffender, coherenter en eerlijker systeem te creëren voor het verkrijgen van de status van langdurig ingezetene van de EU. Dat onder meer door de groepen van personen die binnen het toepassingsgebied vallen, net als de berekeningswijze van de vijf jaar verblijf om de status te verkrijgen, uit te breiden en te verduidelijken³². Ook beoogt het de rechten van langdurig ingezetenen³³ en hun gezinsleden te versterken, onder meer door kinderen van langdurig ingezetenen, die op EU-grondgebied geboren zijn, automatisch toegang te geven tot deze status³⁴. Daarnaast bevatten de wijzigingen van Hoofdstuk III verschillende provisies die de intra-EU-mobiliteit van statushouders moeten faciliteren. Tot slot probeert de richtlijn op procedureel vlak een gelijk speelveld te creëren tussen de EU-vergunning voor langdurig ingezetenschap en de nationale vergunningen voor duurzaam verblijf, en met name het recht op gelijke behandeling en de toegang tot informatie.

28 Zie in die zin ook Article 8 C143 (supplementary provisions) ILO Convention, 1975 no. 143 en Wheatherburn, E., Kruihof, E. H. en Vanroelen, C., *Labour migration in Flanders and the use of the single permit to address labour market shortages. The lived experiences of single permit holders working in medium skilled bottleneck professions*, Interface Demography Working Paper No. 2022-01. Zie ook Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2020*, Katern Economische migratie, vrij verkeer en studenten, p. 28.

29 Voor een kritische noot hieromtrent, inzake de herziening van de richtlijn, zie De Lange *et al.*, *The EU legal migration package: Towards a rights-based approach to attracting skills and talent to the EU*, december 2022, pp. 30-31.

30 Richtlijn 2003/109/EG

31 Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de status van langdurig ingezetenen van derde landen (herschikking), 27 april 2022, COM(2022) 650 final.

32 Artikel 4 en 5.

33 Artikel 12.

34 Artikel 15(1).

Transparantie bij de aanvraag van een gecombineerde vergunning voor België

Op Belgisch niveau merkte Myria al bij de invoering van de procedure tot aanvraag van een gecombineerde vergunning enkele knelpunten op.³⁵ Zo werd de afhankelijkheid van de functie en de werkgever vermeld, aangezien er per nieuwe functie/werkgever een nieuwe gecombineerde vergunning dient te worden aangevraagd (zie *supra*).

De afhankelijkheid ten opzichte van de werkgever blijkt ook uit andere aspecten van de procedure. Zo dient de gecombineerde vergunning te worden aangevraagd via het unieke loket '*Working in Belgium*'.³⁶ Het is alleen de Belgische werkgever of zijn Belgische vertegenwoordiger die deze aanvraag kan indienen en ook verder toegang heeft tot de status van de procedure en de ingediende documenten.

Een melding uitgelicht

Een koppel uit een derde land had contact met een werkgever in België die de beide partners werk aanbood. Zij gingen op dat aanbod in en ze kregen van hun werkgever de bevestiging dat de aanvraag voor een gecombineerde vergunning in orde was en ze in België konden werken. Aan de partners werden valse documenten overhandigd, waardoor zij niet doorhadden dat er helemaal geen sprake was van een officiële registratie.

Enmaal zij in België tewerkgesteld waren, werden ze door de werkgever uitgebuit. Na een arbeidsongeval werd het voor het koppel duidelijk dat zij niet over officiële documenten beschikten en deden ze aangifte. Het koppel kreeg het statuut slachtoffer van mensenhandel toegekend.

Myria stelt vast dat een dergelijke afhankelijkheid van de werkgever vaker leidt tot misbruiken. De precariteit van de arbeidsmigrant is er niet alleen na aankomst in België³⁷, maar start al bij de indiening van de aanvraag. Myria roept op om daarmee bewuster om te gaan en de rechten van arbeidsmigranten beter te beschermen.

Volgens Myria moet de aanvraagprocedure voor een gecombineerde vergunning transparanter zijn. Dat kan, volgens Myria, door arbeidsmigranten toegang te geven tot het elektronische dossier. Daarin kunnen ze dan de aanvraag raadplegen, maar eveneens nakijken welke documenten door de werkgever werden ingediend. De arbeidsmigrant kan zo opvolgen wanneer de gecombineerde vergunning wordt toegekend, zodat hij dadelijk kan afreizen naar België. Vaak laten werkgevers enige tijd verstrijken, waardoor de duur van het contract niet meer voldoet aan de verwachtingen van de arbeidsmigrant. Soms wordt er ook een ander contract door de werkgever ingediend dan het contract dat getekend werd door de arbeidsmigrant. Het getekende contract vermeldt bijvoorbeeld een andere functie, een ander loon en/of andere arbeidsvoorwaarden die in strijd zijn met de Belgische arbeidswetgeving. Toegang tot het dossier of een verificatie bij het afhalen van het visum kan dat verhinderen.³⁸

Myria meent dat minder afhankelijkheid van de werkgever en meer toegang tot informatie een betere bescherming garanderen van de rechten van de arbeidsmigrant.

³⁵ Zie hierover Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2020*, Katern Economische migratie, vrij verkeer en studenten, p. 27.

³⁶ Zie hierover ook Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2022*, Katern Economische migratie, vrij verkeer en studenten, p. 2.

³⁷ Zie hierover Externe bijdrage: Jan Knockaert (coördinator Fairwork Belgium vzw), De precariteit van de arbeidsmigrant uit het oog verloren bij het ontwikkelen van het nieuwe arbeidsmigratiebeleid in Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2020*, Katern Economische migratie, vrij verkeer en studenten, pp. 29-32.

³⁸ Voorbeelden aangereikt door Fairwork Belgium.

AANBEVELINGEN

In het kader van de herziening van de richtlijn over de gecombineerde vergunning beveelt Myria aan om:

- te streven naar een meer transparant en uniform EU-regelgevend kader, zodat de reguliere migratiekanalen voor werk ook beter toegankelijk zijn voor de derdelanders die daarvan gebruik kunnen en willen maken.
- de rechten van arbeidsmigranten uit derde landen te versterken door te streven naar een gelijke behandeling met nationale onderdanen. Transparante en uniforme procedures op nationaal en EU-niveau inzake arbeidsmigratie en toegang tot de arbeidsmarkt kunnen dat bevorderen.
- meer flexibiliteit te bieden voor arbeidsmigranten uit derde landen, die altijd de mogelijkheid zouden moeten hebben om van werkgever te veranderen. Dat zou de betrokkenen toelaten minder afhankelijk te zijn van hun werkgever en zou economische uitbuiting tegengaan. Bovendien zou het beter inspelen op de noden op de arbeidsmarkt.
- Myria nodigt de Belgische beleidsmakers uit hun rol van voorzitter van de Raad van de Europese Unie te benutten om de herziening van de richtlijn over de gecombineerde vergunning te concretiseren, terwijl ze de bovenstaande krijtlijnen daarbij in overweging nemen.

Op Belgisch niveau beveelt Myria aan de aanvraagprocedure van een gecombineerde vergunning transparanter te maken. Arbeidsmigranten dienen toegang te krijgen tot het elektronische dossier dat werd ingediend bij het unieke loket om op die manier kennis te hebben over hun eigen verblijfs- en arbeidsdocumenten. De toegang tot informatie moet eveneens worden gegarandeerd.

Follow-up zoekjaar studenten

In zijn vorige jaarverslag³⁹ ging Myria dieper in op de wijzigingen in verband met het verblijf van studenten, waaronder het zoekjaar voor studenten. 2022 was het eerste jaar waarin studenten die over dat verblijf beschikten konden overstappen naar het statuut van arbeidsmigrant. Het werd in oktober 2022 duidelijk dat de bevoegde autoriteiten niet in staat waren om de aanvragen op tijd te behandelen.⁴⁰ De wachttijden om een statuutswijziging (zoekjaar naar arbeidsmigrant) te verkrijgen liepen op, ook al dienden personen hun aanvraag op tijd in. Bijgevolg hadden vele studenten wiens zoekjaar na 31 oktober 2022 afliep geen geldig verblijfsdocument en kwamen ze zo in precare situaties terecht.

Myria benadrukt dat in 2023 de afgifte van een verblijfsvergunning na een zoekjaar vlotter moet verlopen. Het afgeven van een voorlopige verblijfstitel (zoals een bijlage 15) na afloop van het zoekjaar en bij de aanvraag van het statuut van arbeidsmigrant zou daaraan al deels tegemoet kunnen komen. Het blijft noodzakelijk dat de statuutswijziging tijdig gebeurt. De bijlage 15 dekt alleen een tijdelijk verblijf en heeft niet dezelfde waarde als de effectieve verblijfstitel, waardoor de toegang tot diensten en/of werk moeilijk kan verlopen.

Een melding uitgelicht

Een vrouw uit Guatemala heeft sinds drie jaar een legaal verblijf in België. De eerste twee jaar als studente en het laatste jaar in het kader van een zoekjaar. Dat zoekjaar liep af op 31 oktober 2022. Zij vond werk en de gecombineerde vergunning werd aangevraagd. In september 2022 werd de toelating tot arbeid goedgekeurd door het gewest. De DVZ liet evenwel op zich wachten. Hij meldde haar dat de goedkeuring minstens tien weken kon duren. De vrouw maakte zich zorgen, aangezien ze na 31 oktober 2022 geen legaal verblijf meer zou hebben, en ook geen bewijs dat ze een beslissing afwachtte. Volgens de gemeente en de DVZ is er in deze gevallen geen recht op een bijlage 49⁴¹ of een bijlage 15⁴². Ook vreesde ze haar job te verliezen omdat haar werkgever haar niet kon tewerkstellen zonder verblijfsdocument. Ze nam contact op met de FOD Binnenlandse Zaken. Daar vernam zij dat ze haar niet zouden verplichten om het land te verlaten. Indien de politie haar zou tegenhouden en zij zou worden opgesloten in een detentiecentrum, moest ze hen opnieuw contacteren.

AANBEVELING

Myria beveelt aan dat er een bijlage 15 wordt uitgereikt aan personen die een statuutswijziging aanvragen van het zoekjaar naar arbeidsmigrant, zodat hun verblijf tijdens deze periode gegarandeerd is. Het blijft evenwel noodzakelijk dat de statuutswijziging tijdig en vlot verloopt, aangezien een bijlage 15 niet dezelfde waarde heeft als de effectieve verblijfstitel.

³⁹ Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2022*, Katern Economische migratie, vrij verkeer en studenten, p. 18.

⁴⁰ Dit kadert in de algemene problematiek rond vertragingen bij de afgifte van verblijfstitels o.a. bij de verlenging van verblijfstitels voor studenten of bij studenten die schakelen naar een zoekjaar. Deze problematiek is bij het schrijven van dit jaarverslag nog altijd niet opgelost. Zie hierover ook De Federale Ombudsman, *Jaarverslag 2022, Inzetten op toegankelijkheid*, p. 56 e.v.

⁴¹ Hernieuwingsaanvraag gecombineerde vergunning.

⁴² Garandeert het voorlopige verblijf van een vreemdeling.

Take aways

Economische migratie

8.098 visa lang verblijf toegekend aan derdelanders voor **beroepsredenen** in **2022**:

- dat is **46% meer** dan in 2021 en aanzienlijk meer dan voor de coronacrisis;
- waarvan 23% aan **Indiërs**, 15% aan **Turken**, 6% aan **Marokkanen** en 5% aan **Tunesiërs**;
- met een **opvallende stijging** van het aantal uitgereikte visa voor **Turken**, **Marokkanen** en **Tunesiërs**. Hun aantallen verdubbelen nagenoeg ten opzichte van 2021.

6.247 eerste verblijfstitels voor **redenen van bezoldigde arbeid** afgeleverd aan derdelanders in **2021**:

- dat is **52% meer** in vergelijking met 2020 en ongeveer gelijk aan het niveau in 2019;
- het vertegenwoordigt **10%** van het totale aantal eerste verblijfstitels afgeleverd aan deze groep;
- de voornaamste nationaliteiten van begunstigden zijn de **Verenigde Staten** (15%), **India** (13%), **Turkije** (9%) en het **Verenigd Koninkrijk** (8%).

Toelatingen tot arbeid voor **werknemers uit derde landen** in **2022**:

- **Vlaams Gewest**: **10.957** eerste toelatingen tot arbeid (**93% meer** dan in 2021) plus 4.878 hernieuwingen.
- **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**: **3.634** eerste toelatingen tot arbeid (**38% meer** dan in 2021) plus 3.078 hernieuwingen.
- **Waals Gewest**: **2.053** toelatingen tot arbeid, hernieuwingen inbegrepen (**75% meer** dan in 2021).
- **Duitstalige Gemeenschap**: 46 eerste toelatingen tot arbeid (**84% meer** dan in 2021) plus 34 hernieuwingen.

In België werden er in 2022, over alle regio's heen, **19.721 gecombineerde vergunningen** uitgereikt voor zowel eerste aanvragen als hernieuwingen. Dat aantal is **75% hoger** dan in 2021.

Hoewel de toename van het aantal gecombineerde vergunningen zich ook in de categorie van hooggeschoolde werknemers manifesteert, is vooral het aantal toelatingen in de categorie **knel-puntberoepen en arbeidsmarktonderzoeken** in 2022 **opvallend gestegen**.

In 2022 werd er een voorstel tot **herziening van de richtlijn** over de **gecombineerde vergunning** gelanceerd.

De voorgestelde wijzigingen moeten de aanvraagprocedure stroomlijnen en vereenvoudigen, en zetten in op een flexibele verandering van werkgever en een gelijke behandeling voor arbeidsmigranten uit derde landen.

Op Belgisch niveau merkte Myria enkele problemen op het vlak van de gecombineerde vergunning, specifiek inzake de **afhankelijkheid** van de functie/werkgever.

Daarbij bleek ook dat de aanvraagprocedure **niet transparant** is voor de werknemers, die zelf geen toegang hebben tot het elektronisch dossier over de aanvraag van een gecombineerde vergunning.

AANBEVELING

Op Europees niveau:

- een meer transparant en uniform regelgevend kader;
- een versterking van de rechten van arbeidsmigranten en meer flexibiliteit voor arbeidsmigranten om van werkgever te veranderen, onder meer als verdediging tegen uitbuiting;

Op Belgisch niveau de aanvraagprocedure voor de gecombineerde vergunning transparanter te maken: de arbeidsmigrant moet toegang krijgen tot het elektronische dossier van het uniek loket.

Detacheringen

214.062 naar België **gedetacheerde personen** in **2022**:

- Dat is een **stijging met 7%** in vergelijking met 2021, maar blijft onder het niveau van voor de COVID-19-pandemie;
- Het gaat voornamelijk om **EU-burgers (78%)**, maar het aandeel **derdelanders** groeit opmerkelijk (**21%** in 2022 tegenover 9% in 2017);
- De voornaamste EU-nationaliteiten zijn **Polen, Nederland, Frankrijk, Roemenië, Portugal** en **Duitsland**;
- Binnen de groep derdelanders zijn **Oekraïne, Brazilië** en **Wit-Rusland** de voornaamste nationaliteiten;
- Waarvan 39% in de bouwsector, 11% in metaalwerken, 5% in elektrische installatiewerken, 4% in de petrochemie, 2% in de vleesverwerking en 1% in ICT.

Migratie om studieredenen

10.367 visa lang verblijf toegekend voor **studieredenen** in **2022**:

- dat is **4% minder** dan in 2021;
- de voornaamste nationaliteiten van begunstigen zijn **China** (11%), **Marokko** (9%), **Kameroen** (8%), **Turkije** (6%) en **India** (5%).

9.200 eerste verblijfstitels voor studieredenen werden in **2021** afgeleverd aan derdelanders:

- dat is **62% meer** in vergelijking met 2020 en **6% meer** in vergelijking met 2019;
- het vertegenwoordigt **14%** van het totale aantal eerste verblijfstitels afgeleverd aan deze groep.

De **statuutswijziging** van zoekjaar naar arbeidsmigrant verliep moeizaam in 2022.

Meerdere personen bevonden zich in een precare verblijfs-situatie door de laattijdige behandeling van hun aanvraag voor een statuutswijziging. Indien er na afloop van het zoekjaar geen beslissing is, zitten zij immers zonder verblijfsdocument.

AANBEVELING

Myria beveelt aan dat een bijlage 15 wordt uitgereikt aan personen die een statuutswijziging aanvragen van het zoekjaar naar arbeidsmigrant, zodat hun verblijf tijdens deze periode gegarandeerd is.

Het blijft evenwel noodzakelijk dat de statuutswijziging tijdig en vlot verloopt, aangezien een bijlage 15 niet dezelfde waarde heeft als de effectieve verblijfstitel.

Federaal Migratiecentrum

Myria, het Federaal Migratiecentrum, is een onafhankelijke openbare instelling. Het analyseert migratie, verdedigt de rechten van vreemdelingen en strijdt tegen mensenhandel en mensensmokkel. Myria komt op voor een overheidsbeleid dat steunt op feitenkennis en respect voor de mensenrechten.

Het verslag *Migratie in cijfers en in rechten* informeert elk jaar over de actualiteit van de migratiestromen en het eerbiedigen van de grondrechten van vreemdelingen.

Myria
Victor Hortaplein 40 • 1060 Brussel
T +32 (0)2 212 30 00
myria@myria.be

www.myria.be

 @MyriaBe

 www.facebook.com/MyriaBe

 www.linkedin.com/company/myria-federal-migration-centre

Federaal Migratiecentrum